شماره: ۷۲/ش
تاریخ: ۹۹/۱/۲۶
پیوست: .....

بسمه تعالی

شورای عالی
کارشناسان رسمی دادگستری

اعضای محترم شورای‌عالی، رؤسای محترم کانون‌ها

باسلام. به پیوست گزارش ***کارشناس دادگستری: پیشینه، موازی‌کاری‌ها، مخاطرات، راه‌حل‌ها*** در قالب یک سی،دی حضورتان ارسال می‌شود. این گزارش بر اساس سوابق، و قوانین و مقررات تهیه، و ضمن آن نکات کلیدی در خصوص نهاد کارشناسی روشن شده است.

مقتضی است جنابعالی و همکاران ارجمند، گزارش را ملاحظه فرمایید؛ و نظریات خود را در خصوص این گزارش برای اینجانب بفرستید.

طهماسب مظاهری
رئیس شورای عالی

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

ضرورت وجودی نظر اهل خبره در حل‌وفصل دعاوی و همچنین در داد و ستدهای اقتصادی، و مناسبت اجتماعی، امری بدیهی است. این نیاز از گذشته‌های دور در بازار کسب و کار و همچنین در ساختارهای مختلف عدلیه در سراسر جهان، و بالتبع در کشور ما، به شکل‌های مختلف ظهور و بروز کرده و در قالب سازمان‌دهی‌های متنوع و متناسب با ساختار حکومتی زمان خود، شکل‌گرفته است.

متون دینی و ادبیات ما نیز مشحون از روایات و حکایاتی در این حوزه است، از جمله نظریهٔ کارشناسی در حکایت حضرت یوسف، حکایت حضرت داوود و برادران چوپان، و حکایات مندرج در گنجینهٔ ادبیات فارسی، و...

این امر، با توسعهٔ چند و چون حکمرانی‌ها، شکل سازمان‌یافته و اجرایی گرفته است، به‌نحوی‌که زنده‌یاد علی‌اکبر داور در کوشش ارزشمند خود در برقراری نظامات حکومتی مدرن در ایران، نسبت به استقرار **اوزان و مقیاس، ثبت‌احوال، عدلیه، مالیه** و **خزانه‌داری**، و همچنین تدوین و تصویب **قانون کارشناسان رسمی در بهمن ۱۳۱۷** همت گماشت. پس از ۱۳۱۷، قانونِ ناظر بر کارشناسی و کارشناسان در سال‌های ۱۳۳۹ و ۱۳۵۸ تکامل پیدا کرده و سرانجام در ۱۳۸۱ به شکل کنونی متحول شده است، تا بتواند با توان بیشتر حافظ حقوق عامه و حل‌وفصل اختلافات و نظم‌بخشی در معاملات باشد.

این اصلاح و تکمیل و به‌روزرسانیِ سازمان‌دهی، مانند تمام شئون حرفه‌ای و حاکمیتی ، روندی طبیعی است؛ ولی چندی است شاهد پدیده‌ای هستیم که اگر سازمان و تشکیلاتی در انجام وظایف خود به مشکلاتی برخورد می‌کند، به‌جای اصلاح و تکمیل و به‌روزرسانی و رفع مشکلات، سازمان و تشکیلاتی موازی ایجاد می‌کند. بالاخص در مواردی که آن سازمان مسئول اجرای وظیفه یا خدمتی باشد که عواید مالی یا قدرت اجرایی مضاعف هم برای آن تشکیلات به ارمغان بیاورد. این امر در سال‌های اخیر در حوزهٔ کارشناسی به شدت و حِدّت و پُرشمار ظهور و بروز کرده و امروز شاهد آثار و نتایج ناخوش و نامطلوب آن هستیم .

پس از این مقدمه، تصویری از مقولهٔ کارشناسی در چهار سرفصل به شرح زیر ارائه می‌شود:

یکم. **کارشناسی و جایگاه آن در نظام حکمرانی؛**

دوم. **تصویری از وضعیت کنونی کارشناسی در ایران؛**

سوم. **تصویری از وضعیت موازی‌کاری کنونی؛** و

چهارم. **پیشنهادهایی برای اصلاح امر کارشناسی.**

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

یکم. کارشناسی و جایگاه آن در نظام حکمرانی

مجموعهٔ امور جاری کشور از نظر ماهیتِ فعالیت و در نگاهی کلی، در سه حوزهٔ زیر قابل طبقه‌بندی است:

۱. **اِعمال حاکمیت**، که وظیفهٔ ذاتی و اولیهٔ حکومت و دولت و در انحصار آن است و توسط ارکان حکومت و اعضای آن به اجرا در می‌آید، اموری نظیر: قانون‌گذاری، قضا، حفظ مرزها، حفظ امنیت، روابط خارجی، حفاظت از زیست بوم، نمایندگی در مجامع بین‌المللی، تدوین استاندارد ها، و ...؛

۲. **تدوین ضوابط حرفه‌ای**، شامل فعالیت‌هایی برای تنظیم و تنسیق امور حرفه‌ای و تولیدی، اعم از کالا و خدمات؛ و

۳. **تصدّی صنوف و حرفه‌ها**، که به تولید کالاها و ارائهٔ خدمات موردنیاز جامعه می‌پردازند. در این امور، **اصل رقابت** جاری است. این امور، به‌طور طبیعی، به وسیلهٔ مردم در حرفه‌ها و مهارت‌های گوناگون سازمان‌دهی و انجام و اجرا می‌شوند.

ادارهٔ امور صنفی و حرفه‌ها، به‌طور طبیعی، توسط بخش مردمی انجام می‌شود. در موارد ضرورت، دولت یا سازمان‌های دولتی بخشی از آن را برای مدت محدود عهده‌دار می‌شوند.

جایگاه سازمانی و مرجع تدوین ضوابط حرفه ای را با توجه به اصل ۲۲ قانون اساسی، قانونگذار تعیین می کند. در برخی از موارد، اختیار آن به یک دستگاه دولتی یا حاکمیتی داده می‌شود و در برخی موارد، به‌صورت یک نهاد عمومی غیردولتی سازمان‌دهی می‌شود. ویژگی و وظایف اصلی چنین نهادی در پیوند با حرفهٔ تحت مسئولیت خود به شرح زیر است:

الف) فعالیت حرفه‌ای را در محدودهٔ مقررات و قوانین عمومی کشور تعریف و تدوین نماید؛

ب) ضوابط انتخاب و تایید افراد حقیقی یا حقوقی را که متقاضی اشتغال در آن حرفه هستند تنظیم کند و به اطلاع عموم برساند؛

ج) مسئولیت دعوت و انتخاب و صدور یا تأیید پروانهٔ اشتغال برای اشخاصی را که دارای مهارت و شرایط باشند بر عهده دارد و ابزارهای اجرایی و قانونی لازم برای این امور در اختیار اوست؛

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

د) به اشخاص حقیقی و حقوقیِ منتخب اجازهٔ فعالیت رقابتی در حوزهٔ مسئولیت و حرفهٔ خود می‌دهد؛

ذ) مسئولیت تنظیم و حفظ حقوق گیرندهٔ خدمات (مردم) و ارائه کنندهٔ خدمات (حرفه مربوط) را برعهده دارد؛

هـ) در تمام موارد و در کلیهٔ حرفه‌ها، نهاد یا سازمانی که مسئول تدوین ضوابط آن حرفه است، اختیارات و مسئولیت‌هایش بر اساس قانون تعریف می‌شود؛

و) روش تأمین منابع مالی و نحوهٔ هزینه کردن برای ادارهٔ امور آن نهاد تعریف می‌شود ؛

ز) در موارد لزوم، مجوّز قانونی برای اخذ مبالغی تحت عنوان حق عضویت از اعضای حرفه تعیین می‌شود؛

ح) ساختار سازمانی کلان آن نهاد و نحوهٔ انتخاب مدیران آن نهاد نیز در قانون تعیین تکلیف شده؛

ط) در تمام موارد، ساختار دادگاه یا دادسرای انتظامی برای مجازات‌های انتظامی متخلفان در آن حرفه پیش‌بینی‌شده؛

ی) بر فعالیت ارائه کنندهٔ خدمات، اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی شاغل در حرفه، نظارت می نماید و عهده دار بررسی تخلفات حرفه‌ای و اعمال مجازات های انتظامی است.

نظارت شامل اخذ گزارش عملکرد و بازرسی‌های ادواری و موردی، سه مقصود را تأمین می‌کند:

۱) شناسایی موارد انحراف از ضوابط و مقررات و خاطیان؛
۲) اعمال تنبیهات انتظامی متخلفان (محدود کردن صلاحیت‌ها، تعلیق یا لغو پروانه)؛ و
۳) صیانت از حیثیت اصحاب حرفه و صنوف در قبال شکایات و اتهامات ناروا.

ک) مهم‌ترین ویژگی قابل ذکر این است که **در هر حرفه و در هر کشور فقط یک‌نهاد یا سازمان تدوین ضوابط در آن حرفه باید وجود داشته باشد** و کلیهٔ صاحبان حرفه یا صنوف شاغل در آن حرفه، با تأیید و مجوز، و تحت بازرسی و نظارت **آن نهادِ واحد**، به حرفهٔ خود بپردازند. نمونه‌ها و مصادیق متعددی در این باب می‌توان ذکر کرد؛ از جمله:

- **سازمان نظام پزشکی** نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای درتصدی امور پزشکی و حوزهٔ سلامت است، به نحوی که برای اشتغال در حرفهٔ پزشکی، دریافت دانشنامهٔ تحصیلی از دانشگاه کفایت نمی کند

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

بلکه باید شمارهٔ نظام پزشکی برای اشتغال را دریافت نمود تا از این طریق، نظارت بر امور این حرفه امکان پذیر گردد و تخلفات حرفه ای بررسی شود، تا جایی که ممکن است مطابق مادهٔ ۲۸ قانون سازمان نظام پزشکی مصوب ۱۳۸۳، بند " ز"، حکم به محرومیت دایم از اشتغال به حرفه های پزشکی در سراسر کشور صادر نماید.

- این سازمان ضوابط و مقررات و الزامات ایجاد واحدهای درمانی از قبیل مطب، آزمایشگاه، کلینیک، داروخانه و بیمارستان را تدوین و ابلاغ می‌نماید. پروانهٔ فعالیت متقاضیان آن حرفه را صادر و بر کار آنان نظارت می‌کند. شکایات علیه اصحاب حرفهٔ پزشکی را نیز رسیدگی می‌کند.

- **اتاق بازرگانی** مسئولیت تدوین ضوابط حرفهٔ بازرگانی و تجارت را بر عهده دارد.
- **جامعهٔ حسابداران رسمی** مسئولیت تدوین ضوابط حرفه‌ای برای حسابرسان را عهده‌دار است.
- **دفتر امور مشاوران سازمان برنامه‌وبودجه** عهده‌دار همین مسئولیت در مورد مهندسان مشاور است.
- **دفتر امور پیمانکاران سازمان برنامه‌وبودجه** نیز این وظیفه را در مورد صلاحیت‌های پیمانکاران عهده‌دار است.
- **شورای آرد و نان** همین وظیفه را در خصوص صنف نانوا بر عهده دارد.

ل) تکرار می‌کنم که نهادهای تدوین ضوابط حرفه‌ای، در مورد تمام حرفه‌ها، **یکتا بودن** را به‌عنوان صفت بارز خود حفظ کرده‌اند و جامعهٔ حرفه‌ای و نظام حکمرانی کشور به این قضاوت و بلوغ فکری رسیده است که **نمی‌توان و نباید دو یا چند نهاد به‌منظور تدوین ضوابط حرفه‌ای برای یک حرفه** تشکیل داد.

دو نظام پزشکی در کشور نداریم؛ همه می‌دانند که اگر وزیر بهداشت و درمان که دانشنامه و گواهی فارغ التحصیلی پزشکان را امضاء و تأیید می‌کند، بخواهد برای خود مطب بازکند، باید تأیید سازمان نظام پزشکی را بگیرد. روشن است که فقط یک نظام پزشکی هست که می‌تواند چنین تأییدیه‌ای را صادر کند. به همین ترتیب، دو اتاق بازرگانی نداریم؛ دو جامعهٔ حسابداران رسمی نداریم؛ دو شورای آرد و نان نداریم؛ دو دفتر امور مشاوران و پیمانکاران نداریم.

همهٔ عقلای قوم دریافته‌اند که تکثیر و تعدّد هر یک از این نهادها، به معنی ضایع شدن اصول و مبانی و استانداردهای حرفه و رقابت نالازم، مخرب، و ناسالم میان دو نهاد، و درنهایت اضمحلال آن

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

حرفه می‌شود. **زیرا، به‌جای اینکه صاحبان حرفه با هم رقابت کنند، نهادهای تدوین ضوابط با هم رقابت خواهند کرد.**

دوم. تصویری از وضعیت کنونی کارشناسی در ایران

کانون کارشناسان رسمی دادگستری به‌عنوان نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای کارشناسی، از ۱۳۱۷ تا ۱۳۷۹، با رعایت تمامی مواردی که ضمن ردیف‌های **الف** تا **ل** در بالا ذکر شد، کارش را انجام می‌داد. در این سال، تصویب افزودهٔ مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ توسعهٔ پنج سالهٔ سوم، نهادی موازی با کانون کارشناسان رسمی دادگستری را شکل داد. افزودهٔ به این ماده، یعنی آنچه سنگ بنای مرکز مشاوران را گذاشت، در صحن مجلس، بدون این‌که در لایحهٔ دولت ذکری از آن شده باشد، و بدون این‌که در کمیسیون بررسی لایحهٔ برنامهٔ سوم بررسی کارشناسی شده باشد، به صورت ناگهانی مطرح و تصویب شد و با برداشتی نادرست و جهت‌دار از آن، آفتی برای نظام کارشناسی رسمی کشور، که در آن زمان ۶۲ ساله شده بود، سر برآورد. اشتباهی رخ داد که یقیناً باید اصلاح شود، و چه‌بهتر که زودتر اصلاح شود.

■ ایجاد نهاد جدید برای تدوین ضوابط حرفه‌ای کارشناسی، علاوه بر اشکالات پیش‌گفته، به لحاظ حقوقی و قانونی نیز واجد اشکالاتی است که اهمّ آن‌ها به شرح زیر است:

(۱) موضوع مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم توسعه[1] در خصوص کارشناسان رسمی دادگستری، **تأیید صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری** توسط قوه قضاییه است. از این حکم، به هیچوجه ایجاد سازمان مستقل و مستمر در قوهٔ قضاییه برای صدور پروانه و تنظیم ضوابط صنفی و حرفه ای و نظارت برشاغلان مزبور، و نیز رسیدگی به تخلفات و شکایات از آنان و اعمال مجازات های انتظامی مستفاد نمی شود. به‌خصوص با توجه به تبصرهٔ مادهٔ ۲ اصلاحی قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۹۲ که مقرر داشته است: « صنوفی که قانون خاص دارند از شمول این قانون مستثنی می باشند. قانون خاص، قانونی است که براساس آن نحوه صدور مجوز فعالیت، تنظیم و تنسیق

[1] **مادهٔ۱۸۷:** به‌منظور اِعمال حمایت‌های لازم حقوقی و تسهیل دستیابی مردم به خدمات قضایی و حفظ حقوق عامه، به قوهٔ قضاییه اجازه داده می‌شود تا **نسبت به تأیید صلاحیت فارغ‌التحصیلان رشتهٔ حقوق** برای آنان اقدام نماید. حضور مشاوران مذکور در محاکم دادگستری و سازمان‌های دولتی و غیر دولتی برای انجام امور وکالت متقاضیان مجاز خواهد بود. **تأیید صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری نیز به طریق فوق امکان‌پذیر است.** آیین‌نامهٔ اجرایی این ماده و تعیین تعرفهٔ کارشناسی افراد مذکور، به تصویب رییس قوهٔ قضاییه خواهد رسید. »

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

امور واحدهای ذیربط، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد و واحدهای تحت پوشش آن به صراحت در قانون تعیین شده باشد. » در نتیجه کارشناسان مشمول مادهٔ ۱۸۷ از جهت ضوابط حرفه ای و سایر امور مذکور در تبصره مادهٔ ۲ قانون نظام صنفی، تابع قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری هستند.

تعریف کارشناس رسمی در سال ۱۳۷۹، روشن و مشخص بوده است. در سال ۱۳۷۹، در قانون کانون کارشناسان ، روال قانونی برای تأیید کارشناسان رسمی دادگستری روشن و صریح بوده است، و بر اساس مادهٔ ۱۸۷، فقط و فقط، تأیید رییس قوه قضاییه به آنچه در آن زمان ساری و جاری و قانونی بود، باید افزوده می‌شد.

(۲) متعاقب تصویب برنامهٔ سوم توسعه در سال ۱۳۷۹، **قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری** در سال ۱۳۸۱ به تصویب مجلس رسید. بر اساس **قاعدهٔ تقدّم و تأخّر**، با تصویب قانون ۱۳۸۱، مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم در خصوص کارشناسان رسمی دادگستری، نسخ و ملغی شده است.

توضیح اینکه:

- مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم توسعه، در ۱۳۷۹/۱/۱۷به تصویب مجلس شورای اسلامی ایران رسید.
- لایحهٔ اصلاح قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری توسط دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم و کلیات آن در ۱۳۷۹/۶/۲۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.
- مرحوم آیت‌الله شاهرودی، رییس وقت قوهٔ قضاییه، در ۱۳۷۹/۸/۱۷ طی نامه‌ای به رییس جمهور محترم، خواستار استرداد لایحهٔ اصلاحی قانون کارشناسان رسمی دادگستری شدند.

در این تقاضای استرداد، دو استدلال مطرح شده است:

اول: قضایی بودن برخی از جنبه‌های لایحه.

دوم: وظیفهٔ قانونی قوهٔ قضاییه برای نظارت مستمر بر وابستگان دادگستری.

- آقای خاتمی، رییس جمهور وقت، در ۱۳۷۹/۸/۲۱ به آقای صدوقی و آقای شوشتری (معاون حقوقی وقت رییس جمهور و وزیروقت دادگستری) دستور دادند که طبق موازین اقدام شود.

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

- آقای شوشتری، وزیر وقت دادگستری، در ۱۳۷۹/۱۰/۲۸ طی نامه‌ای اعلام کردند که رییس قوهٔ قضاییه از استرداد لایحهٔ اصلاح قانون کانون منصرف شده‌اند و بنابراین، موضوع استرداد لایحه، کان لم یکن است.
- مرحوم آیت الله شاهرودی، رییس وقت قوهٔ قضاییه، در ۱۳۷۹/۱۲/۹ طی نامه‌ای به رییس جمهور مجدداً خواستار استرداد لایحه شدند. در این تقاضای استرداد، استدلال شده بود که با توجه به **اصول حقوقی و قانونی، با تصویب قانون کارشناسان، که مؤخّر التصویب خواهد بود، مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه که مقدّم التّصویب محسوب می شود، لغو خواهد شد.**
- مرحوم آقای دکتر حبیبی، معاون اول وقت رییس جمهور، در ۱۳۷۹/۱۲/۲۷ نوشتند که موضوع در جلسهٔ شنبه مطرح شود.
- مرحوم آقای صدوقی، معاون وقت حقوقی و پارلمانی رییس جمهور، در ۱۳۷۹/۱۲/۲۸ سوابق فوق الذکر را به رییس جمهور گزارش کردند.
- در نهایت، بر اساس تصمیم دولت و هماهنگی با قوهٔ قضاییه، لایحهٔ اصلاح قانون کانون کارشناسان دادگستری مسترد نشد و در مقابل، در متن قانون اصلاحی، ساز و کارهای لازم برای اعمال نظارت قوهٔ قضاییه بر فعالیت‌های کانون کارشناسان پیش‌بینی شد و به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این قانون در ۱۳۸۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و شورای نگهبان مغایرتی با سیاست‌های کلی در امور قضایی به آن وارد ننمود و نهایتاً با تأیید شورای نگهبان ابلاغ شد.
- در نتیجه به لحاظ موخّر بودن قانون کانون کارشناسان رسمی و همچنان‌که ریاست محترم وقت قوهٔ قضاییه در نامهٔ شمارهٔ ۱/۷۹/۲۱۲۲۵ مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۹ اعلام نموده اند، مادهٔ ۱۸۷ لغو شده است؛ به ویژه براساس مواد مختلف قانون کارشناسان از جمله مادهٔ ۱۵ آن.

(۳) در قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مصوب ۱۳۸۱، با ملاحظهٔ نکات فوق الذکر و بر اساس تأکید قوهٔ قضاییه برای نظارت حداکثری بر عملکرد کانون‌های کارشناسان دادگستری و با الهام از مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم توسعه، در مراحل و مناسبت‌های مختلف، تأیید و نظارت قوهٔ قضاییه بر امور کانون پیش‌بینی و تأکید شده است. ازجمله:

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org ، پست الکترونیک: info@hcioe.org

۳-۱) در مرحلهٔ دعوت متقاضیان برای آزمون، تعداد کارشناس هر رشته و هر استان، بر اساس اعلام و تأیید دادگستری استان مربوطه تعیین می‌شود؛

۳-۲) متقاضیان کارشناسی، علاوه بر آزمون کتبی و شفاهی ، از طریق کمیسیون مادهٔ ۱۳ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری تأیید صلاحیت می‌شوند. کمیسیون یادشده متشکل از سه عضو حقوقدان و چهار عضو کارشناس است که همگی با حکم رییس قوهٔ قضاییه منصوب می‌شوند.

۳-۳) ارکان کانون‌ها، شامل اعضای هیأت مدیره، دادستان و بازرس در هر استان، از میان کارشناسان رسمی دادگستری شاغل در آن استان انتخاب می‌شوند. صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری برای عضویت در ارکان هر کانون، باید، مورد به مورد، ابتدا به وسیلهٔ کمیسیون مادهٔ ۱۳ مذکور تأیید شود، سپس، از میان افراد تأیید صلاحیت شده، در مجمع عمومی هر استان انتخابات برگزار شود.

۳-۴) تخلفات کارشناسان رسمی دادگستری، حسب مورد، در دادگاه بدوی انتظامی استان مربوطه، دادگاه تجدیدنظر انتظامی، و دادسرای انتظامی قضات (مستقر در قوهٔ قضاییه) رسیدگی می‌شود. قضات دادگاه بدوی و تجدیدنظر، قضات عالی رتبه‌اند و از طرف قوهٔ قضاییه منصوب می‌شوند.

۳-۵) پس از قبولی و پذیرفته شدن کارشناسان ، مراسم اتیان سوگند با حضور و نظارت نمایندهٔ قوهٔ قضاییه در هر استان انجام می‌شود.

۳-۶) در مادهٔ ۲۵ قانون ۱۳۸۱ پیش‌بینی‌شده است که رییس قوهٔ قضاییه یا وزیر دادگستری، در هر مورد، اگر کارشناسی را متخلف بدانند، اختیار دارند نسبت به تعلیق موقت کارشناس اقدام و، برای رسیدگی به تخلف، موضوع را به کانون مربوطه اعلام و به دادگاه انتظامی ارجاع دهند.

۳-۷) تعرفهٔ حق‌الزحمهٔ کارشناسان رسمی دادگستری به پیشنهاد شورای‌عالی و تصویب رییس قوهٔ قضاییه تعیین می‌شود.

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

۸-۳) آیین‌نامهٔ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری به پیشنهاد وزیر دادگستری به تصویب هیأت وزیران رسیده و تغییرات بعدی آیین‌نامه هم به همین ترتیب با پیشنهاد وزیر دادگستری خواهد بود.

بدین ترتیب، با مواد قانونی یادشدهٔ مذکور در قانون ۱۳۸۱، مقصود و هدف مادهٔ ۱۸۷ مبنی بر **تأیید کارشناسان رسمی دادگستری توسط رییس قوهٔ قضاییه**، در قالب ساختارتشکیلاتی، منسجم، کامل، روشمند، و جامع، تأمین شد.

(۴) برداشت دیگری از مادهٔ ۱۸۷ این است که مجوز ارائهٔ خدمت به کارشناسان رسمی دادگستری به صورت مؤسسهٔ حقوقی، منوط به تأیید رییس محترم قوهٔ قضاییه است. این برداشت از مادهٔ ۱۸۷، شامل افرادی می‌شود که در آن زمان کارشناس رسمی دادگستری بودند یا بعداً پروانهٔ کارشناسی رسمی دادگستری را اخذ کرده‌اند. این مجوز، امکان انجام امور کارشناسی در قالب شخصیت حقوقی و مؤسسهٔ کارشناسی را تامین کرده است؛ ولی این مجوز، به هیچ‌وجه محملی برای ایجاد نهاد جدید تدوین ضوابط کارشناسی یا جلب و جذب کارشناس به وسیلهٔ نهاد جدیدالتأسیس نمی‌شود.

۵) با تصویب قانون در سال ۱۳۸۱، انتظار می‌رفت قوهٔ قضاییه قصد و نیت قانون برنامهٔ سوم توسعه را تحصیل شده ببیند و با ملاحظهٔ این اصل حقوقی که **قانون مؤخّر قانون مقدّم** را در موارد مغایر، نسخ می‌کند، مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم را در خصوص کارشناسان رسمی دادگستری، ملغی و نسخ شده تلقی شود، اما چنین نشد.

۶) به رغم تأمین نظر قوهٔ قضاییه در قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در قالب بندهای هشت گانهٔ فوق و با وجود حکم صریح و اعلام رسمی و مکتوب رییس وقت قوه قضاییه مبنی بر اینکه در صورت تصویب لایحهٔ کانون کارشناسی، مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامه سوم نسخ می‌شود، نهادی جدید تحت عنوان **مرکز مشاوره** شکل گرفت. به دنبال شکل گرفتن نهاد مرکز مشاورهٔ قوهٔ قضاییه، این بحث مطرح شد که این ساختار اثرات نامطلوب و خسارات زیادی ناشی از موازی‌کاری توسط دو نهاد به همراه دارد. علاوه بر آن و مهم‌تر از آن، به استقلال عمل کارشناسان رسمی از محاکم دادگستری نیز خلل وارد می‌آورد. وابستگی اداری و تشکیلاتی نهاد کارشناسی به قوهٔ قضاییه، در عمل استقلال

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

آنان در دفاع از اصحاب دعوی و اظهارنظر بیطرفانهٔ حقوقی و کارشناسی را از بین می بَرَد و در نهایت عدالت قضایی آسیب‌پذیر می‌شود.

- این بحث منجر به ارائهٔ طرح نمایندگان مجلس شورای اسلامی با ۹۹ امضاء **به منظور ادغام مرکز مشاورهٔ مادهٔ ۱۸۷ و کانون کارشناسان رسمی دادگستری شد.**
- متعاقب آن، طرح دیگری تحت عنوان **تعیین تکلیف کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز مشاوران۱۸۷** با امضای ۵۲ نماینده به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد.
- جناب آقای الهام، وزیر وقت دادگستری، در ۱۳۸۷/۱۱/۳ طی نامه‌ای به آقای داودی، معاون اول وقت رییس جمهور، نسبت به ارسال لایحهٔ **" یکپارچگی کانون کارشناسان و مرکز مشاوره قوهٔ قضاییه "** اقدام کرد. در این لایحه، اشاره کردند که مجلس ششم چند بار نسبت به یکپارچگی دو نهاد اقدام کرد لیکن شورای نگهبان با اعلام نگرانی از کاهش فرصت‌های شغلی آن قانون را لغو کرد.
- شورای‌عالی کارشناسان رسمی دادگستری نظر خود را در خصوص لایحهٔ پیشنهادی وزارت دادگستری، در ۱۳۸۷/۱۲/۲۸ به کمیسیون لوایح ارسال کرد.
- لایحهٔ پیشنهادی وزارت دادگستری در جلسات ۱۳۸۸/۲/۲۹ ، ۱۳۸۹/۷/۱۸، و ۱۳۸۹/۸/۲ در کمیسیون لوایح مطرح شد.
- در تاریخ ۱۳۹۰/۱/۲۷،کمیسیون لوایح، تفکیک وضعیت کارشناسی و وکلا را پیگیری کرد .
- در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۶، کمیسیون لوایح مجدداً موضوع را بررسی کرد و متن مستقلی تنظیم شد.
- در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۰، از آقای بختیاری، وزیر وقت دادگستری، استعلام شد که نظر رییس محترم قوهٔ قضاییه را در خصوص ضرورت ادامهٔ رسیدگی به این لایحه اعلام کنند.
- از آذر۱۳۹۴، نام مرکز به **مرکز کارشناسان رسمی دادگستری** تغییر کرد. به همین دلیل آنان خود را رسماً « کارشناس رسمی دادگستری » نامیدند و کتاب مربوط به اطلاعات کارشناسان خود را تحت این عنوان چاپ و منتشر کردند.
- در ۱۳۸۱/۹/۱۲، رییس مجلس شورای اسلامی طی نامه‌ای به شورای نگهبان به ایراد شورای نگهبان مبنی بر این‌که تصویب قانونِ یکپارچگیِ کانونِ کارشناسان و مرکز مشاوران موجب " کاهش اشتغال " می‌شود، اعتراض کرد، و شورای نگهبان را مورد سؤال قرار داد که آیا مسئول اشتغال هم هست؟! متأسفانه شورای نگهبان به این نکته توجه نکرده بود که کارشناسی

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

حرفه‌است ، شغل نیست، و اعطای پروانهٔ کارشناسی به معنای ایجاد اشتغال نیست. به هر حال، ایراد شورای نگهبان سبب شد این قانون در نهایت برای اجرا ابلاغ نشود.

۷) تأسیس نهاد جدید به استناد مادهٔ ۱۸۷ برای تدوین ضوابط حرفهٔ کارشناسی، با توجه به این‌که مبنای قانونی نداشته و ندارد، از همان ابتدا دچار ابهامات جدی بود. هنوز این سازمان‌دهی واجد اشکالات پایه‌ای حقوقی و قانونی است. ازجمله اشکالات حقوقی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۷-۱. مبنای حقوقی و قانونی برای اخذ پنج درصد از حق الزحمهٔ کارشناسان و واریز به حساب‌های قوهٔ قضاییه و سپس برداشت از آن‌ها برای هزینهٔ نهاد، واجد اشکال جدی است. الزام افراد به پرداخت درصدی از درآمد خود به نهاد دولتی و حکومتی نیاز به قانون مصوب مجلس دارد. **مرکز** مشاوران قوهٔ قضاییهٔ استقلال مالی و اداری ندارد و جزئی از ساختار اداری قوهٔ قضاییه است.

۷-۲. وجوه دریافتی به‌حساب های قوهٔ قضاییه واریز می‌شود و برداشت از آن‌ها صرفاً در قالب بودجهٔ مصوب مجلس مقدور و میسر خواهد بود .

۷-۳. در مادهٔ ۱۸۷ ایجاد مرکز کارشناسان در قوه قضاییه مورد حکم قرار نگرفته است. علاوه بر این، استقلال مالی و اداری مستلزم حکم صریح قانون است در نتیجه اموال غیرمنقولِ در اختیار **مرکز**، اموال دولتی است، به نام دولت است، و باید سند آن به نام دولت صادر و بهره‌برداری از آن توسط قوهٔ قضاییه ذکر شود. صدور سند مالکیت به نام **مرکز**، خلاف قانون است.

- با انقضای مدت اعتبار قانون برنامهٔ سوم، احکام آن نیز علی القاعده قابل تداوم نیستند و صدور پروانه های صادره بعد از قانون برنامهٔ سوم برای کارشناسان محل اشکال است. کما اینکه تداوم مادهٔ ۱۸۹ قانون برنامه سوم در مورد ایجاد شوراهای حل اختلاف نیز مانند مادهٔ ۱۸۷ آن محل اشکال بود و برای شوراهای حل اختلاف، بعد از برنامه سوم، ابتدا در قوانین بودجه سالانه احکامی آمد و سپس قانون موقت آنها تصویب، و اخیرا با تصویب قانون ادامهٔ آن قانون موقت تمدید شد.

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

۷-۴. حساب های بانکی به نام **مرکز**، با توجه به اینکه شخصیت دولتی و حکومتی دارد، باید طبق ضوابط قانون محاسبات عمومی افتتاح شود و افتتاح حساب مستقل به نام **مرکز** و معرفی امضای مدیران **مرکز** برای برداشت از آن خلاف قانون است.

۷-۵. اشکالات حقوقی و قانونی یادشده ، ابهامی جدی در مورد وضعیت قانونی **مرکز** و کارشناسان آن ایجاد کرد. کارشناسان آن به نام «کارشناسان مرکز مشاوره» نامیده شدند، و درنهایت در آذرماه سال ۱۳۹۴ به «کارشناسان رسمی دادگستری» تغییر نام داده شدند. از این طریق کوشش شد محتوای مادهٔ ۱۸۷ مبنی بر تأیید "صلاحیت کارشناسان رسمی دادگستری" توسط رییس قوهٔ قضاییه حاصل شود. در حالی‌که این تغییر نام نیز محملی برای قانونی کردن نهاد جدید نمی‌شود و نشده است .

۷-۶. درکوششی دیگر، سعی شد مفاد مادهٔ ۱۸۷ دربرنامهٔ توسعهٔ پنج سالهٔ چهارم و سپس در برنامهٔ پنجم تکرار شود که **مجلس شورای اسلامی آن را نپذیرفت**. مدارک مربوط به پیشنهاد تکرار مادهٔ ۱۸۷ در قانون برنامه‌های چهارم و پنجم و ردّ آن، در مجلس شورای‌اسلامی در دسترس است.

با انقضای اعتبار قانون برنامهٔ سوم توسعه پس از پنج سال، این بحث طرح شد که اعتبار مواد قانون برنامهٔ سوم، ازجمله مادهٔ ۱۸۷، نیز منقضی شده است. بدین ترتیب عدم تصویب مادهٔ ۱۸۷ در برنامه‌های چهارم و پنجم، بحث منتفی بودن مادهٔ ۱۸۷ را قوت بخشید. ولی این ایراد با یک استدلال صحیح حقوقی پاسخ داده شد که وقتی قانونی تصویب می‌شود و نهادی بر اساس آن شکل می‌گیرد، با خاتمهٔ دوران اعتبار آن قانون ، نهاد تأسیس‌شده لغو یا منحل نمی‌شود. با این فرض که ایجاد نهاد مرکز مشاوره در طول برنامهٔ سوم، قانونی و صحیح بوده باشد، تداوم فعالیت **مرکز** مشاوره و تداوم اعتبار پروانه‌های کارشناسی صادره قانونی و صحیح فرض شد. لیکن ادامهٔ فعالیت، به معنای توسعهٔ سازمانی و گسترش حیطهٔ فعالیت آن نیست.

۷-۷. در برنامهٔ ششم توسعه، دریکی از بندهای یکی از مواد ناظر بر حمایت از خانوادهٔ شهدا و...، برخی دستگاه‌ها موظف شده‌اند که در زمان جلب و به‌کارگیری نیروهای جدید، ۳۰٪ آنان را از

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

خانوادهٔ شهدا و جانبازان و آزادگان انتخاب کنند (بند چ ذیل مادهٔ ۸۸ قانون برنامهٔ ششم[۲]) و نام تعدادی از دستگاه‌ها و نهادها را در آن ذکر کرده‌اند. **مرکز** مشاوره به این بند استناد کرد و از آن این‌طور استنباط کرد که به آن **مرکز** اجازهٔ جذب نیروی جدید داده‌شده‌است.درحالی‌که بند چ، اجازهٔ استخدام جدید را به هیچ‌یک از نهادهایی که نامشان در آن بند آمده است، نمی‌دهد و فقط تأکید می‌کند که، هرکدام از دستگاه‌های مندرج در آن بند که مجوز قانونی و استخدام افراد جدید را داشته باشند، باید حداقل ۳۰٪ افراد را از خانوادهٔ شهدا استخدام کنند. بند "چ" ذیل مادهٔ ۸۸، مجوز استخدام برای هیچ دستگاهی نبوده و نیست.

۸-۷. **مرکز** مشاوره، با مصادره مطلوب از بند "چ" ذیل مادهٔ ۸۸، نسبت به برگزاری آزمون و جذب کارشناسان جدید اقدام کرد، و این‌یکی دیگر از مصادیق عدم رعایت قانون توسط آن مرکز محسوب می‌شود.

- صرفه‌نظر از نکتهٔ فوق در قوانین یادشده، حکمی برای تنظیم ضوابط حرفه ای و نظارت بر شاغلان مزبور و رسیدگی به تخلفات آنان و اعمال مجازات های انتظامی نیامده است. و چنانکه قبلاً اشاره شد، راه حل با توجه به تبصرهٔ مادهٔ ۲ قانون نظام صنفی، که موخّر از مادهٔ ۱۸۷ است، آن است که قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در مورد کارشناسان مزبور نیز اعمال گردد.

۹-۷. در اقدامی دیگر، رییس محترم پیشین قوهٔ قضاییه، در پایان سال ۱۳۹۷، نسبت به اصلاح آیین نامهٔ **مرکز** مشاوران اقدام کردند؛ سازمان و تشکیلاتی جدید برای آن تعریف نمودند؛ برای وصول وجه از کارشناسان ، حساب‌های بانکی جدید و گردش مالی را تعریف کردند؛ و حتی حوزهٔ مشاورهٔ خانواده را نیز به آن ملحق نمودند و حیطهٔ وظایف مرکز را گسترش دادند.

---

[۲] " چ- بند «چ» مادهٔ ۸۸ قانون برنامه ششم در مقام الحاق یک ماده به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران بوده است.

این بند بیان می دارد: متن زیر به عنوان مادهٔ (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق می‌شود: قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلاء و کارشناسان قوه قضاییه، مکلفند ۳۰٪ از سهمیهٔ صدور دفاتر خدمات قضایی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانهٔ وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه‌ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش‌ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان ۲۵٪ و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده‌ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

همانطور که توضیح داده شد، مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم توسعه، در زمان اعتبار آن ماده مجوزی برای ایجاد تشکیلات جدید دولتی و اجازهٔ صدور مجوز وصول پنج درصد وجه از کارشناسان و هزینه کردن آن وجوه را نمی‌داد. و این مسئله در دوران پس از انقضای اعتبارآن قانون، دوچندان خواهد بود.

۱۰-۷. نمونه‌هایی موجود است که دولت در قالب یک قانون پنج ساله مجاز به تصویب آیین‌نامه‌ای بوده و آن را تصویب کرده بود. بعد از انقضای آن قانون، نسبت به اصلاح آیین‌نامه اقدام کرد. مجلس شورای‌اسلامی آن مصوبهٔ دولت را خلاف قانون تشخیص داد، در حالی‌که رییس پیشین قوهٔ قضاییه، در زمانی که اعتبار مادهٔ ۱۸۷ به پایان رسیده بود، آیین‌نامهٔ اصلاحی برای آن تدوین و ابلاغ کردند و آن را توسعه هم دادند.

سوم: تصویری از وضعیت موازی‌کاری کنونی

۱. از روی قاعده، نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای باید نسبت به تهیه و تنظیم اصول و مبانی و استانداردهای کیفی و اِعمال نظارت بر عملکرد صاحبان حرفه تأکید کند و رشد و شکوفایی آن حرفه را هدف قرار دهد و فضای رقابت میان صاحبان حرفه را توسعه دهد تا در سایهٔ رقابت میان صاحبان حرفه، شایسته‌ها رشد کنند. اما در فضای موازی‌کاری، به‌جای رقابت میان کارشناسان، **رقابت میان نهادهای تدوین ضوابط حرفه‌ای** پیش می‌آید و بروز می‌کند.

آن نهادهای موازی برای توسعهٔ کمّی خود و گسترش حیطهٔ نفوذ و تعداد صاحبان حرفهٔ تحت پوشش خود با یکدیگر به رقابت می‌افتند؛ ضوابط و مقررات، از جمله و مهم‌تر از همه، ضوابط ورودی‌های جدید را سهل و تسهیل می‌کنند و صلاحیت ورود به حرفه را، به روش‌هایی مختلف و با تمسّک به دلایل متفاوت، کاهش می‌دهند؛ آزمون‌ها را تا حد ممکن کم رنگ و کم رمق می‌کنند و، در مواردی که جرأت کنند، یا توجیه قابل استماعی بیابند، برخی افراد را از شمول آزمون مستثنی می کنند؛ افرادی که دارای پُست و مقام هستند و با عضویت در نهاد، آن‌ها را تقویت کنند به نهاد دعوت می‌شوند و آنان را به عنوان صاحب حرفه می‌شناسند. در همین دو نهادِ موازیِ کارشناسی، نمونه‌هایی از این مصادیق را می‌توان یافت. استثناء کردن از آزمون ورودی برای مسئولان یا افراد دارای درجهٔ دکترا یا کاهش

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

زمان و کیفیت دورهٔ کارآموزی و حتی حذف شرطِ «مدرک تحصیلی مرتبط با رشته» ازجمله موارد قابل‌ذکری است که اتفاق افتاده است.

۲. جا افتادنِ موازی‌کاریِ نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای در ذهن مردم و مسئولان، سبب می‌شود تعداد نهادها به دو نهاد منحصر و محدود نشود. **دوگانگی** به تدریج به **چندگانگی** منجر می‌شود. افراد مختلف با تمسّک به ارتباط با یک سازمان یا تشکیلات اداری و اجرایی، توجیهات و دستاویزهای مختلفی برای راه‌اندازی یک « نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای» زیر نظر خود سرهم می‌کنند. کانون یا سازمانی بنا می‌گذارند؛ عدّه‌ای را دعوت به عضویت در تشکیلات خود می‌کنند و تحت عناوین مختلف به آنان کارت یا پروانهٔ کارشناسی می‌دهند و متناسب با ارتباطات و مسئولیت‌های خود، کارهای کارشناسی بیشتری را به آنان ارجاع می‌دهند. برای تشکیلات خود هم از مَراجعی که به آنان دسترسی دارند، مجوزهایی می‌گیرند. ویژگی مشترک این سازمان‌های جدیدالتأسیس، که مانند قارچ تکثیر می‌شوند، این است که یکی از ضوابط دعوت اشخاص و صدور مجوز کارشناسی، ارتباط کاری یا سازمانی یا دوستی با افراد است. به‌علاوه ابزار قانونی برای کنترل و نظارت بر کار آنان ندارند. نمونه‌های مختلفی در دستگاه‌های دولتی می‌توان مثال زد.

۳. در مواردی که یکتا بودن و یکپارچگیِ « **نهاد تدوین ضوابط حرفه‌ای**» برای هر حرفه در جامعه مطرح و مقبول شده باشد، مردم و مسئولان اجازهٔ ایجاد نهاد موازی را نمی‌دهند. امّا در مواردی که موازی‌کاری توسط نظام حکمرانی و دولت پذیرفته شده باشد، دلیل و مبنایی برای جلوگیری از رشد بی‌رویّهٔ آن‌ها وجود نخواهد داشت. به‌عنوان مثال اگر فرد یا سازمانی اقدام به ایجاد نهاد جدید و موازی با سازمان نظام پزشکی نماید، یا حتّی فکر و ایدهٔ آن را مطرح کند، مردم و نهادهای دولتی بی‌تردید آن را خطا می‌نامند و جلوی ایجاد آن را می‌گیرند. امّا در مورد نهاد جدید موازی در حرفهٔ کارشناسی، چنین مقاومتی وجود ندارد.

نمونه‌های مثال زدنی این‌ها هستند: کانون کارشناسان رسمی ثبت اسناد و املاک کشور، کانون استاندارد، شرکت‌های متعدد تسویهٔ وام‌های بانکی، نظام مهندسی(که یک واحد صنفی است)، و در آخرین مرحله، ایجاد نهاد کارشناسی برای ارزیابی دارایی‌های نامشهود در

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org ، پست الکترونیک: info@hcioe.org

معاونت علمی و فناوری رییس جمهور که هرکدام با یدک کشیدن نام **کارشناس رسمی**، مشغول رشد و گسترش پدیدهٔ **موازی‌کاری** در حوزهٔ کارشناسی شده‌اند.

به نظر می‌رسد باید این روند نامبارک را متوقف کرد و اصلاحی اساسی در این حوزه انجام داد. **کار سختی است امّا به سختی‌اش می‌ارزد.** ما در حال حاضر دو انتخاب داریم:

انتخاب اول، اقدام برای اصلاح ساختار کنونی، با همهٔ سختی‌هایی که دارد؛

انتخاب دوم، ادامهٔ روند فعلی و اجازه دادن به ادامهٔ فعالیتِ نهادهای موازی برای « تدوین ضوابط کارشناسی» و فراهم کردن فضا برای رشد قارچ گونهٔ آن نهادها.

اگر سختی و زحمت انتخاب اول را قبول نکنیم، دیری نخواهد پایید که با رشد و تعدّد نهادهای کارشناسی، آثار و عواقب منفی آن دامن‌گیر اقتصاد کشور خواهد شد و خسارت سنگینی بر واحدهای اقتصادی کشور خواهد گذاشت. **این‌جانب انتخاب اول را توصیه می‌کنم.**

چهارم. پیشنهادهایی برای اصلاح امر کارشناسی

۱. با عنایت به اینکه، مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم توسعه صرفاً به **تأیید کارشناسان رسمی دادگستری توسط رییس قوهٔ قضاییه** اشاره‌کرده، کارشناسانی که به استناد مادهٔ ۱۸۷ انتخاب شده‌اند، زیر نظر و طبق آیین‌نامهٔ مصوب رییس قوهٔ قضاییهٔ انتخاب و تأیید شده‌اند. بنابراین«کارشناس رسمی دادگستری» تلقی می‌شوند. بنابراین، قانون حاکم بر آن کارشناسان، **قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری۱۳۸۱** است و مشمول این قانون می‌شوند؛ بالاخص با عنایت به اینکه این قانون در سال ۱۳۸۱ تصویب شده و مؤخر بر مادهٔ ۱۸۷ قانون برنامهٔ سوم مصوب است.

مضافاً چنانچه اشاره شد با توجه به تبصرهٔ مادهٔ ۲ قانون نظام صنفی و با توجه به اینکه کارشناسان مزبورکارمند دولت نیستند و اصحاب حرفه ای هستند که ارائهٔ خدمت می دهند، باید در مورد ضوابط حرفه ای و صدور پروانه شان تابع قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری باشند؛ و این مطلب با توجه به مادهٔ ۹۱ قانون نظام صنفی، منافاتی با صدور پروانه‌هایی که در زمان اعتبار مادهٔ ۱۸۷ و بعد از آن به اشتباه تا کنون توسط مرکز صادر شده، ندارد. چنانکه در موارد مشابه، از جمله آموزشگاه های رانندگی، نیز براساس نظر مجلس در آیین نامهٔ آموزشگاه های رانندگی مصوب ۱۳۹۷ هیأت وزیران، صدور پروانهٔ تاسیس برعهدهٔ نیروی انتظامی و صدور پروانهٔ کسب برعهدهٔ اتحادیهٔ صنفی محول شد.

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

۲. با فرض اینکه رییس محترم قوهٔ قضاییهٔ همچنان اختیار تصمیم‌گیری دربارهٔ کارشناسان رسمی دادگستری در **مرکز** مشاوران را داشته و دارند و، بر مبنای آن اختیار، آیین‌نامهٔ اصلاحی آن مرکز در اواخر سال ۱۳۷۹ را تصویب و ابلاغ نموده‌اند، اکنون نیز، با تشخیص ضرورتِ جلوگیری از ادامهٔ موازی‌کاری، و با تأیید اینکه کارشناسان رسمی دادگستری تابع قانون مصوب مجلس شورای اسلامی هستند، **از اعلام آزمون عمومی برای ثبت‌نام و جذب کارشناس جدید برای مرکز مشاوره خودداری شود، و مجوّز تغییر کارت و پروانهٔ اشتغال کارشناسان مرکز مشاوره به کارت و پروانهٔ اشتغال کانون کارشناسان رسمی دادگستری صادر شود.**

۳. کارشناسان فوق، در همان رشته‌هایی که در **مرکز** به عنوان کارشناس اجازهٔ فعالیت داشته‌اند و با همان صلاحیت‌ها، در کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری استان‌های ذیربط پذیرش می‌شوند. اصلاح و تغییر صلاحیت‌ها، طبق روال و مقررات جاری، در کانون‌ها انجام می‌شود.

۴. چنانچه در **مرکز** مشاوره رشته‌ها یا صلاحیت‌هایی تعریف شده باشد که در کانون کارشناسان رسمی مطرح و تعریف نشده باشد، آن رشته‌ها و صلاحیت‌ها به فهرست رشته‌ها و صلاحیت‌های کانون کارشناسان اضافه شود.

۵. عملیات صدور کارت و ثبت اسامی کارشناسان در یک فرجهٔ زمانی حداکثر سه ماهه انجام شود و پس‌ازآن، انتخابات کانون‌های استان‌ها و شورای‌عالی با مشارکت کلیهٔ کارشناسان برگزار گردد.

۶. دارایی‌های **مرکز** مشاوران در مورد اموال غیرمنقول که سند آن به نام دولت و بهره‌بردار آن قوهٔ قضاییه (**مرکز**) است، در اختیار قوهٔ قضاییه می‌ماند. دارایی‌های **مرکز** مشاوران در مورد اموال غیرمنقول که از محل عواید حاصل از پنج درصد حق‌الزحمهٔ کارشناسان خریداری شده است، به همراه کارشناسان به کانون ذی‌ربط منتقل می‌شود.

۷. موجودی‌های نقدی حاصل از پنج درصد حق‌الزحمهٔ کارشناسان، طبق ترازنامهٔ **مرکز**، به حساب کانون واریز می‌شود. وجوه حاصل از سایر منابع (در صورت وجود) در اختیار قوهٔ قضاییه باقی می‌ماند.

۸. مسائل مالی واداری دیگری که مطرح شود، بر اساس مذاکره و بررسی و پیشنهاد مشترک رییس شورای‌عالی و رییس **مرکز** مشاوران، با تأیید رییس محترم قوهٔ قضاییه تعیین تکلیف می‌شود.

۹. امور مربوط به برنامه‌های نرم افزار و اتوماسیون کانون‌ها و مرکز در استان‌های مختلف باهم ادغام و به سمت سیستمی یکپارچه هدایت می‌شود.

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن : ۲۳۸۵۱، نمابر : ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت : www.hcioe.org ، پست الکترونیک : info@hcioe.org

۱۰. در سایهٔ این یکپارچگی، دستورالعمل و بخشنامه‌ای به همهٔ دستگاه‌ها و سازمان‌ها صادر شود و در آن از ایجاد یا ادامهٔ فعالیت سازمان‌دهی‌هایی که پروانه یا مجوز کارشناسی صادر می‌کنند ممانعت به عمل آید.

۱۱. در صورتی‌که اختیار قانونی رییس قوهٔ قضاییه در خصوص صدور دستور و مجوز الحاق کارشناسان رسمی دادگستری شاغل در **مرکز** مشاوره به کانون را جاری و نافذ ندانیم و این انتقال را منوط به تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی کنیم، دو اقدام زیر قابل انجام خواهد شد:

الف) به همان دلایلی که اختیار قانونی رییس قوهٔ قضاییه در حال حاضر نافذ و معتبر تشخیص داده نمی‌شود، این اختیار در سال ۱۳۹۷ نیز نافذ و معتبر نبوده است. بنابراین آیین نامهٔ اصلاحی مصوب اسفند ۱۳۹۷ نیز فاقد اعتبار قانونی خواهد بود و سازماندهی و تشکیلات و آیین‌نامهٔ **مرکز** مشاوره به شرایط قبل از آن آیین‌نامه بر می‌گردد.

ب) برای یکپارچه شدن نهادِ « تعیین ضوابط حرفه‌ای کارشناسی»، یک ماده واحدهٔ کوتاه و فشرده تهیه و تدوین و به صورت لایحه یا طرح در مجلس شورای اسلامی مطرح و تقاضای تصویب آن می‌شود.

از خداوند تبارک و تعالی عاقبت بخیری مسئلت می‌نماییم.

طهماسب مظاهری
رییس شورای عالی

تهران، خیابان شهید دستگردی، نبش خیابان شهید فریدافشار، شمارهٔ ۱۸۵، کدپستی ۱۹۱۹۸۱۶۳۱۱، تلفن: ۲۳۸۵۱، نمابر: ۲۳۸۵۲۸۰۵
وب سایت: www.hcioe.org، پست الکترونیک: info@hcioe.org

شماره ۱۶۵۸۸ ۱۳۱۷/۱۲/۱۶

قانون راجع بکارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۱۷

ماده اول - درحوزه‌هائی که وزارت دادگستری اعلام میکند هروقت رجوع بکارشناسی لازم باشد دادگاهها وپارکه‌ها وهرمقام رسمی دیگر باید منحصراً ازبین کارشناسان رسمی انتخاب کنند.

تبصره - درهرمورد که تعیین کارشناس مطابق قانون بااصحاب دعوی است طرفین درصورت تراضی میتوانند ازغیر کارشناسان دعوی انتخاب نمایند.

ماده دوم - شرایط کارشناس رسمی ازقرارزیراست:

۱- داشتن تخصص کامل درعلم یافنی که داوطلب کارشناس درآن هستند.

۲- داشتن بیش از ۲۵ سال.

۳- عدم شهرت بفساد اخلاق وتجاهر باستعمال مسکروافیون.

۴- نبودن تحت ولایت وقیمومت

۵- عدم محکومیت به‌جنایت ومحکومیت بجنحه که‌مستلزم محرومیت از

Scanned by CamScanner

حقوق اجتماعی بوده ویا مستلزم محرومیت ازشغلی‌است که تخصص درآن دارند وهمچنین عدم محکومیت بکلاهبرداری وخیانت درامانت وسرقت و ورشکستگی بتقلب وجنحه های مذکور دراین قانون .

۶- عدم محکومیت بانفصال‌ابد از خدمات دولتی .

ماده سوم - ترتیب دعوت وانتخاب کارشناسان رسمی درآئیننامه وزارت دادگستری معین میشود .

ماده چهارم - کارشناسانی که تحت تعقیب جزائی برای جرائم مذکور درشق ۵ ازماده ۲ قراربگیرند ازشغل کارشناسی رسمی معلق میشوند مقصود از تعقیب جزائی صدرادعانامه‌است.

ماده پنجم - کارشناسان رسمی باید درمرکز درحضور کمیسیونی مرکب از رئیس ومدعی‌العموم استیناف ورئیس اداره فنی ودرخارج ازمرکز درحضور کمیسیونی مرکب ازرئیس ومدعی‌العموم عالی ترین دادگاه محل سوگند یاد نمایند که درکلیه اموریکه برای کارشناسی به‌آنان رجوع میشود خداراحاضر و ناظر دانسته براستی ودرستی عقیده خودرا اظهارنمایند ونظریات خصوصی را در آن دخالت نداده تمام نظرخودرا نسبت باموری که بایشان مراجعه شده اظهار کرده وهیچ چیزی را مکتوم ننموده برخلاف واقع چیزی نگویند .

ماده ششم - پس‌ازاجرای مراسم سوگند ازطرف اداره‌فنی وزارت دادگستری به کارشناس پروانه داده خواهد شد این پروانه دراول هرسال تجدید میشود .

ماده هفتم - کارشناسانیکه سوگند یادکرده‌اند برای تجدید پروانه در سنوات بعد،ازیاد کردن سوگند معاف خواهند بود .

ماده هشتم - کارشناس رسمی باید وظایف مرجوعه را دراسرع اوقات انجام داده وبهیچ وسیله وعنوان اظهار عقیده خودرا بتأخیرنیندازد .

ماده نهم - درصورتیکه کارشناس درعقیده خود اشتباه نموده واین‌اشتباه دراثرمسامحه بعمل‌آمده باشد متخلف به‌سه‌ماه تادوسال محرومیت از کارشناسی رسمی محکوم خواهد شد - این محکومیت انتظامی مانع ازتعقیب حقوقی نخواهد بود .

ماده دهم - کارشناس رسمی مکلف است درموقعی که مقام صلاحیت‌دار معین میکند درجلسه دادرسی محلی که مقرر شده حاضرشود مگراینکه عذر موجهی‌داشته باشدازقبیل فوت یکی ازاقربای نسبی‌یاسببی‌تادرجه‌دوم ازطبقه سوم وهمچنین درموقعی که موانع خارجی غیرقابل رفع که‌اداره اودرآنهامدخلیت

Scanned by CamScanner

نداشته مانع ازحرکت اوباشد ودرصورت امکان باید عذرخودرا قبلا باطلاع دادگاه یامقام صلاحیت دار دیگربرساند .

ماده یازدهم - درصورتی که کارشناس دردویا چندمقام صلاحیت‌دار حضارشده وجمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضوردردیوان جزا ودیوان جنائی را مقدم بدارد ودرمورد سایرمقامات نزد مقامیکه وقت‌آن زودتر ابلاغ شده حاضر شود درابنصورت کارشناس مکلف است نسخه‌ثانی اخطاریاگواهینامه دفتررا بلایحه‌ای که برای‌اعتذاربمقام بعدی میفرستد ضمیمه نماید والاغایب متخلف محسوب خواهد شد .

ماده دوازدهم - کارشناس مکلف است اسراری را که دراثرانجام شغل خود مطلع شده است حفظ نماید درصورت تخلف علاوه برمجازات انتظامی به شش ماه تادوسال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

ماده سیزدهم - کارشناس هنگام مراجعه مقام صلاحیت‌دار اگر جهت ردی موجود باشد مکلف است‌آن‌را به‌آنمقام اظهاردارد وتشخیص کفایت یاعدم کفایت بجهت رد بامقام ارجاع کننده است جهات رد کارشناس همان جهات‌رد حاکم است .

ماده چهاردهم - دریافت هروجه یامالی ازاشخاص ذینفع غیرازآنچه که دادگاه معین میکند ویاآئیننامه وزارت دادگستری مقرر مینماید ممنوع است و متخلف بمجازات مرتشی محکوم خواهد شد .

ماده پانزدهم - کارشناس نمیتواند ازقبول کاریکه باو رجوع شده خودداری نماید .

ماده شانزدهم - کارشناس باید در گزارشهائی که میدهد نزاکت را مراعات نماید .

ماده هفدهم - کارشناس رسمی باید دارای دفترمنظمی بوده ونامه‌هائی‌را که راجع بکارشناسی است درآنجابایگانی نماید .

ماده هیجدهم - درکلیه مواردی که تأدیه دستمزد کارشناس کلا یا یابعضاً بعهده معسراست کارشناس رسمی باید نسبت بمعسر موقتاً مجانی‌رسیدگی واظهارعقیده نماید ونیز نسبت بدعاوی که مدعی به‌آن کمترازیکهزارریال‌است درصورتیکه دادگاه یامقامی که تعیین کارشناس نموده بعلت اهمیت موضوع رسیدگی مجانی را مقتضی بداند هریک ازکارشناسان رسمی مکلفند اینگونه ارجاعات دادگاه یامقام صلاحیتداردیگررا که تعددآن نسبت بهریک نبایددرسال از۳ تجاوز نماید بدون مطالبه حق‌الزحمه رسیدگی کرده اظهار عقیده نمایند.

Scanned by CamScanner

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است ومطابق آئیننامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده بیستم - وزیردادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار واخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امربتعقیب انتظامی اوداده ودرموردی که اشتغال بکارشناسی او منافی باحیثیت کارشناسان رسمی باشد اورا ازشغل کارشناس رسمی معلق نماید .

ماده بیست ویکم - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرارزیراست :

۱- توبیخ شفاهی .

۲- توبیخ کتبی بادرج درپرونده .

۳- جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال .

٤- توبیخ بادرج درمجله رسمی .

٥- ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا ۲ سال .

٦- محرومیت دائم ازشغل کارشناسی .

ماده بیست ودوم - مرورزمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان ۲سال از تاریخ وقوع ویاآخرین تعقیب انتظامی است .

ماده بیست وسوم - کارشناسی که بعداز قبول کارشناسی درانجام کارشناسی مسامحه کرده ودستورمقامی که کارشناسی راباورجوع نموده رعایت نکرده یادعوت آن مقام رابرای اداء توضیحات اجابت ننموده یاتوضیحاتی راکه خواسته شده نداده یانقص کارشناس رارفع ننموده یااز اظهارعقیده یااز امضاء نظری که اظهارکرده امتناع نموده یادرمهلت بدوی یاتمدیدی عقیده خودرا نرسانده یابدون عذرموجه استعفاء نموده یادر مجلس کارشناسان برای رسیدگی واظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست ودادگاه پس از اخطار به او که اگر بخواهد درمقام مدافعه برآید نظرباهمیت تخلف اورا بتأدیه جریمه نقدی ازیکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید واینگونه جرائم درصندوق دادگستری که دراینمورد عنوان صندوق جرائم راخواهد داشت جمع آوری شده وبتصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیررسمی نیزاجراء میشود .

ماده بیست وچهارم - هرگاه کارشناسی دروقت مقررحاضرشود وبواسطه تخلف یکی از صاحبان کاراز حضور دروقت مقرر یاعدم تهیه وسائل کاراجراء

Scanned by CamScanner

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است ومطابق آئیننامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده بیستم - وزیردادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار واخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امربتعقیب انتظامی اوداده ودرموردی که اشتغال بکارشناسی او منافی باحیثیت کارشناسان رسمی باشد اورا ازشغل کارشناس رسمی معلق نماید .

ماده بیست ویکم - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرارزیراست :

۱- توبیخ شفاهی .

۲- توبیخ کتبی بادرج درپرونده .

۳- جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال .

٤- توبیخ بادرج درمجله رسمی .

٥- ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا ۲ سال .

٦- محرومیت دائم ازشغل کارشناسی .

ماده بیست ودوم - مرورزمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان ۲سال از تاریخ وقوع ویاآخرین تعقیب انتظامی است .

ماده بیست وسوم - کارشناسی که بعداز قبول کارشناسی درانجام کارشناسی مسامحه کرده ودستورمقامی که کارشناسی راباورجوع نموده رعایت نکرده یادعوت آن مقام رابرای اداء توضیحات اجابت ننموده یاتوضیحاتی راکه خواسته شده نداده یانقص کارشناس رارفع ننموده یااز اظهارعقیده یااز امضاء نظری که اظهارکرده امتناع نموده یادرمهلت بدوی یاتمدیدی عقیده خودرا نرسانده یابدون عذرموجه استعفاء نموده یادر مجلس کارشناسان برای رسیدگی واظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست ودادگاه پس از اخطار به او که اگر بخواهد درمقام مدافعه برآید نظرباهمیت تخلف اورا بتأدیه جریمه نقدی ازیکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید واینگونه جرائم درصندوق دادگستری که دراینمورد عنوان صندوق جرائم راخواهد داشت جمع آوری شده وبتصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیررسمی نیزاجراء میشود .

ماده بیست وچهارم - هرگاه کارشناسی دروقت مقررحاضرشود وبواسطه تخلف یکی از صاحبان کاراز حضور دروقت مقرر یاعدم تهیه وسائل کاراجراء

Scanned by CamScanner

ماده نوزدهم - مرجع تعقیب کارشناس اداره فنی وزارت دادگستری است ومطابق آئیننامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده بیستم - وزیردادگستری میتواند همینقدر که از سوء رفتار واخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امربتعقیب انتظامی اوداده ودرموردی که اشتغال بکارشناسی او منافی باحیثیت کارشناسان رسمی باشد اورا ازشغل کارشناس رسمی معلق نماید .

ماده بیست ویکم - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرارزیراست :

۱- توبیخ شفاهی .

۲- توبیخ کتبی بادرج درپرونده .

۳- جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال .

٤- توبیخ بادرج درمجله رسمی .

٥- ممنوعیت موقت از ۳ ماه تا ۲ سال .

٦- محرومیت دائم ازشغل کارشناسی .

ماده بیست ودوم - مرورزمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان ۲سال از تاریخ وقوع ویاآخرین تعقیب انتظامی است .

ماده بیست وسوم - کارشناسی که بعداز قبول کارشناسی درانجام کارشناسی مسامحه کرده ودستورمقامی که کارشناسی راباورجوع نموده رعایت نکرده یادعوت آن مقام رابرای اداء توضیحات اجابت ننموده یاتوضیحاتی راکه خواسته شده نداده یانقص کارشناس رارفع ننموده یااز اظهارعقیده یااز امضاء نظری که اظهارکرده امتناع نموده یادرمهلت بدوی یاتمدیدی عقیده خودرا نرسانده یابدون عذرموجه استعفاء نموده یادر مجلس کارشناسان برای رسیدگی واظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست ودادگاه پس از اخطار بداوکه اگر بخواهد درمقام مدافعه برآید نظرباهمیت تخلف اورا بتأدیه جریمه نقدی ازیکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید واینگونه جرائم درصندوق دادگستری که دراینمورد عنوان صندوق جرائم راخواهد داشت جمع آوری شده وبتصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیررسمی نیزاجراء میشود .

ماده بیست وچهارم - هرگاه کارشناسی دروقت مقررحاضرشود وبواسطه تخلف یکی از صاحبان کاراز حضور دروقت مقرر یاعدم تهیه وسائل کاراجراء

Scanned by CamScanner

کارشناسی بتعویق افتد جبران تضییع وقت کارشناس وهزینه‌ای که کرده باشد بعهده طرف متخلف است ودادگاه حقی را که در مقابل تضییع وقت کارشناس باید داده شود بدرخواست اومعین ووصول وایصال مینماید ونیز درمواردی که بواسطه صلح وغیره اجراء کارشناسی مقتضی نباشد حق مزبور رعایت میشود .

ماده بیست وپنجم - دادگاه وپارکه وهرمقام رسمی دیگری که کارشناس معین میکند باید طرز رفتارواخلاق آنهارا مراقبت نموده وهرگونه تخلف که مشاهده نمودند باداره فنی گزارش دهند عدم رعایت مقررات این ماده برای مأمورین دولت مستلزم تعقیب انتظامی است .

ماده بیست وششم - طرز رفتار واعمال یکساله کارشناسان رسمی درتجدید انتخاب آنان برای سال بعد مؤثر خواهد بود .

ماده بیست وهفتم - درصورت فوت وحجر کارشناس رئیس اداره فنی وزارت دادگستری درمرکز ومدعی العموم بدایت درسایرحوزه‌ها برگها واسناد راجع بامور کارشناسی راجمع کرده وبایگانی مینماید .

درصورتی که بین آن اشیاء یااسنادی متعلق بمردم باشد بصاحبان آنها رد میکند .

ماده بیست وهشتم - هرگاه کارشناس ضمن اظهارعقیده برخلاف مشهودات خود چیزی بنویسد جاعل دراسناد رسمی محسوب میشود هرگاه کارشناس در اظهار عقیدهٔ کتبی یازبانی خودراجع بامرجنحه ویاحقوقی تمام واقع راذکرنکند بحبس تأدیبی ازسه‌ماه تایکسال واگربرخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشدبحبس تأدیبی ازششماه تادوسال محکوم میشود .

هرگاه کارشناس دراظهارعقیدهٔ کتبی یازبانی راجع بامرجنائی تمام واقع را ذکرنکند بحبس تأدیبی ازیکسال تاسه سال واگربرخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بحبس باکارازسه‌سال تاپنج سال محکوم خواهد شد .

هرگاه کارشناس درچیزی که‌برای آزمایش دردسترس او گذاشته شده باسوء نیت تغییربدهد اگرکارشناسی برای امرجنحه یاحقوقی باشد بحبس تأدیبی یکسال تاسه‌سال واگر برای امرجنائی باشد بحبس مجرد از سه‌سال تا پنجسال محکوم خواهد شد .

مجازات‌های مذکور دراین قانون درصورتی اعمال میشود که‌عمل مشمول

Scanned by CamScanner

مقررات شدیدتری نباشد واگرنه مجازات اخیراعمال خواهد شد واگرگزارش بر خلاف واقع درحکم دادگاه مؤثرشده‌باشد کارشناس بیک درجه مجازات بالاتراز مجازات مذکور درفوق محکوم خواهدشد .

مفاد این ماده نسبت بکارشناسان غیررسمی نیزرعایت خواهد شد .

ماده بیست ونهم - هرگاه درفن معینی کارشناس رسمی نباشد دادگاهها و پارکه‌ها ومقامات صلاحیتدار میتوانند هرموقع که احتیاج بانتخاب کارشناس در آن فن داشته باشند ازبین کسانی که شغل وحرفه ومعلومات آنها مربوط به‌آن‌فن باشد یک یاچند نفر معتمد رابسمت کارشناس انتخاب کنند کارشناسانی که باین ترتیب انتخاب میشوند باید درپیشگاه دادگاه یاپارکه انتخاب کننده یا مقامات صلاحیتدار مطابق ماده ٥ سوگند یاد کنند وازحیث تخلف تابع مقررات انتظامی کارشناسان رسمی هستند ودرصورت استنکاف ازقبول کارشناسی بدون عذرقانونی مورد تعقیب واقع شده بیک الی سه‌سال محرومیت ازاشتغال بشغل یا حرفهٔ مربوطه محکوم خواهند شد.

ماده سی‌ام - این‌قانون تااندازه‌ای که راجع بمترجمین رسمی قابل‌اعمال است درمورد آنهالازم الرعایه خواهد بود .

Scanned by CamScanner

تاریخ ۷۹/۸/۱۷
شماره ۱/۷۹/۱۲۶۵۸
پیوست ...

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
قوه قضائیه

۱۸/۸

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سیدمحمد خاتمی (دل نوفبنانه)
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

باسلام وتحیات

لایحه کارشناسان رسمی کشور، که درحال حاضر، درمجلس شورای اسلامی مطرح است ، ازابتدا تاکنون باتغییرات زیادی مواجه شده است . قضایی بودن پاره ای جنبه های لایحه وارتباط مستقیم اجرای وظایف کارشناسی باامورقضایی ووابستگی کارشناسان رسمی به این قوه وتکالیف شرعی وقانونی قوه قضائیه درنظارت مستمر بر وابستگان به دادگستری وازجمله کارشناسان رسمی ونیز مراعات ضوابط اسلامی درتدوین مقررات کارشناسی،ازنکاتی است که درلایحهٔ مرقوم بایدموردعنایت قرارگیرد.

نظریه تفسیری شورای محترم نگهبان وسیاستهای مصوب مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام درارتباط بااین قوه ونظارت آن برضابطین ووابستگان ، اقتضای تجدیدنظر اساسی درلایحه مطروح رالازم می نماید. بویژه که کمیسیون امورقضائی وحقوقی مجلس ونمایندگان دولت محترم نیز درمخالفت بالایحهٔ پیشنهادی ، نظراتی دارند ومجموعاً دروضع فعلی، استرداد لایحه راازمجلس محترم ایجاب می نماید.

درفرصتی مناسب ، بابررسیها ومطالعات کافی ، می توان لایحه ای مناسب که متضمن مصالح عمومی ومنافع صنفی کارشناسان باشد بااخذ نظرات ولحاظ موازین شرعی ومصوبات شورای نگهبان ومجمع تشخیص ، تهیه وجهت سیرمراحل تصویب ، تقدیم مجلس شورای اسلامی کرد تاازبروز مشکلات متصور برلایحه مطروح ، جلوگیری شود./۷

سید محمود هاشمی شاهرودی
رئیس قوه قضائیه

۱۱/۳۰۶۳۹۹
۷۹/۸/۱۸
۲۷۶۱

حوزه دفتر رئیس جمهور
شماره ۳۸۰۰
تاریخ ۱۳۷۹/۸/۱۹

شماره ۲۶۲۹۹
تاریخ ۱۳۷۹/۸/۲۱
پیوست .....

جمهوری اسلامی ایران
دفتر رئیس جمهور

رئیس دفتر

باسمه تعالی

حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای صدوقی
معاون محترم حقوقی وامور مجلس رییس جمهور

باسلام

نامهٔ شمارهٔ ۱/۷۹/۱۲۶۵۸ مورخ ۷۹/۸/۱۷ قوهٔ قضائیه درخصوص استرداد لایحه کارشناسان رسمی کشور که تصویر آن به‌پیوست ارسال می‌گردد، به‌استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی‌نوشت فرمودند:

«جناب آقای صدوقی
باهماهنگی جناب آقای شوشتری
طبق موازین اقدام شود.»

سید محمد علی ابطحی

رونوشت:
- حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای شوشتری
وزیر محترم دادگستری همراه باتصویر

دفتر معاون حقوقی رئیس جمهوری
شماره ۲۰۶۱۷
تاریخ ۱۳۷۹/۸/۲۴

بسمه تعالی

دفتر وزیر

دادگستری جمهوری اسلامی ایران

شماره ۱۵/۲۷۰۲۰
تاریخ ۷۹/۱۰/۲۸
ضمیمه .....

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای صدوقی
معاون محترم حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

سلام علیکم :

عطف به نامه شماره ۳۶۳۹۹ مورخ ۷۹/۸/۲۱ دفتر رئیس جمهور در خصوص استرداد لایحه کارشناسان رسمی کشور به استحضار میرساند نظر به اینکه حضوراً با ریاست محترم قوه قضائیه مذاکره و کسب تکلیف شده است حسب دستور معظم له بدینوسیله از استرداد لایحه انصراف داده میشود در صورت لزوم استرداد متعاقباً به اطلاع خواهد رسید. لذا درحال حاضر دستور فرمائید موضوع کان لم یکن تلقی شود./د

محمداسماعیل شوشتری
وزیر دادگستری

۴۹۰۵۶
۷۹/۱۰/۲۰

میدان پانزده خرداد
تلفن : ۳۱۱۳۷۰۰ - ۳۱۱۱۹۹۰

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
قوه قضائیه

تاریخ ۷۹/۱۰/۹
شماره ۱/۷۹/۲۱۲۲۵
پیوست .....

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سیدمحمد خاتمی (دام توفیقاته)

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

باسلام وتحیات

پیرو شماره ۱/۷۹/۱۲۶۵۸ مورخ ۷۹/۸/۱۷ و بازگشت به شماره ۳۶۳۹۹ مورخ ۷۹/۸/۲۱ در مورد ضرورت استرداد لایحه کارشناسان رسمی کشور ، از مجلس شورای اسلامی و تاکید این قوه بر آن ، مستحضر میدارد:

ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ا مصوب ۷۹/۱/۱۷ تایید صلاحیت کارشناسان رسمی و مشاورین حقوقی جهت انجام وکالت در محاکم و ادارات دولتی و غیر آنها را به عنوان (امور قضائی) درعهده قوه قضائیه میداند. درحالی که لایحه استقلال کانون کارشناسان رسمی کشور ، که درکمیسیونهای مجلس محترم شورای اسلامی مطرح است ، در ماده ۳۰ آن ، مقررات راجع به کارشناسان که باموادابن قانون(لایحه مورد بحث) مغایرت داشته باشند را از تاریخ تصویب این قانون ، ملغی اعلام می کند...!

ملاحظه میفرمائید،درصورت تصویب لایحه اخیر ، تبعاً ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم که مقدم التصویب و مغایر بالایحه کارشناسان (قانون موخرالتصویب احتمالی) می باشد ، لغو خواهد شد و جلوگیری از چنین تصویبی ، ضروری است .

این یکی از مشکلات متصور بر تصویب لایحه مطروح می باشد که امیدوارم با دستورات مقتضی جناب عالی ، دولت محترم در استرداد لایحه کارشناسان رسمی کشور تسریع لازم بعمل آورند./

سیدمحمودهاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

۷۹/۱۲/۹

حوزه دفتر رئیس جمهور
شماره ۵۹۰۹
تاریخ

دبیرخانه مرکزی ریاست جمهوری
شماره ۵۶۸۵۶۹

طرح اصلاح ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۸۷ - به منظور اعمال حمایت‌های لازم و تسهیل دسترسی مردم به خدمات حقوقی و ایجاد فرصتهای شغلی، به کانونهای وکلای دادگستری اجازه داده می‌شود تا نسبت به بررسی صلاحیت فارغ‌التحصیلان رشته حقوق قضائی و اعطای مجوز تأسیس مشاوره حقوقی اقدام نماید.

کانونهای کارشناسان رسمی دادگستری نیز مجاز هستند نسبت به بررسی صلاحیت متقاضیان کارشناسی رسمی دادگستری و اعطای مجوز برای انجام امور کارشناسی اقدام نمایند.

تبصره ۱ - تعداد مشاوران حقوقی موضوع این قانون براساس نیاز دادگاهها و دادسراهای هر استان و توسط کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶/۱/۱۷ تعیین می‌شود.

تبصره ۲ - آئین‌نامه تعیین درجه مشاوران حقوقی و کیفیت ارتقاء آنان و شعبه‌های مربوط به موضوع این قانون توسط کانون وکلای دادگستری مرکز و آئین‌نامه مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری توسط کانون کارشناسان رسمی دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

اصلاح ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم

بسمه تعالی

شماره ۱۸۷۰۳/ر/د
تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲
پیوست .....

حضرت آیت‌الله جنتی
دبیر محترم شورای نگهبان

باسلام،

علی‌رغم تصریح و تأکید جنابعالی درجلسه مشترک اعضاء شورای نگهبان و هیأت رئیسه مجلس و رؤسای کمیسیونها مبنی‌بر اینکه باتوجه به مجموعه مشترکات شورا و مجلس، بهتر است حتی‌الامکان و جز در موارد لازم که برای ثبت در سابقه ضروری می‌نماید از مکاتبه خصوصاً در موارد تنش‌زا و اختلافی وکشاندن آن به رسانه‌ها و جامعه پرهیز شود. اخیراً سلسله مکاتبات اعتراض‌آمیزی از سوی جنابعالی خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی اصدار یافته که ابتدا متن و خبر آن از طریق رسانه‌های عمومی دریافت شده است و این اقدام نه با مشی اعلامی شماکه امور فیمابین را می‌توان با مذاکره حضوری و تماس تلفنی پیگیری و به سرانجام مناسب رسانید سازگاری دارد و نه در وضعیت موجود به نفع نظام اسلامی است خصوصاًکه هیأت رئیسه و مجموعه نمایندگان نه‌تنها همیشه برای حضور در آن شورا و بحث و توضیح پیرامون مصوبات آماده بوده و از آن استقبال می‌نمایند بلکه کراراً تقاضای حضور در جلسات یا در جمع اعضاء آن شورا را داشته‌اند و تشکیل جلسات مشترک را فرصت مغتنمی برای شرح و توضیح مواضع، تصمیمات و مصوبات مجلس می‌دانند و معلوم نیست عدم تمایل آن شورا برای تشکیل جلسات مشترک و یا پرهیز از این رویاروئیهای مفید و مبارک چه توجیهی دارد؟

اکنون و با این مقدمه عطف به نامه‌های شماره ۸۱/۳۰/۱۸۲۵ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۸ و ۸۱/۳۰/۱۸۸۲ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۷ بدینوسیله به استحضار می‌رسد :

الف - درخصوص نامه شماره (۱) موضوع درخواست نقل و بیان دلائل شورای نگهبان در تشخیص خلاف شرع یا قانون اساسی بودن مصوبات مجلس شورای اسلامی در صحن علنی.

سابقه عملی و اجرائی نشان می‌دهد که آن شورا از بدو تأسیس تاکنون برای خود شأن و جایگاه مستقلی قائل بوده و حضور در مذاکرات علنی و پیوستن به موافقان و

شماره ۱۸۷۰۳/۱۰/۱
تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲
پیوست

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

بسمه تعالی

مخالفان طرحها و لوایح عمومی و حتی یک فوریتی و پیشنهادات را مناسب حال و وضع خود ندانسته و به همین جهت هم سازوکار مناسب اجرائی شدن این نظریه در آیین‌نامه هیچ یک از دو نهاد پیش‌بینی نشده اما در حال حاضر و اگر آنچه در نامه جنابعالی آمده نظر شورای نگهبان است و همه تبعات ناشی از آن را دیده و پذیرفته‌اید می‌توانم آمادگی مجلس برای استقبال از این پیشنهاد را به استحضار رسانیده و برای قرارگرفتن آن در آیین‌نامه داخلی مجلس از طرق مقتضی اقدام نمائیم.

طبعاً تا طی مراحل قانونی برای امکان حضور نماینده آن شورا تأکید خواهد شد که مخبر هر کمیسیون حسب مورد این مهم را عهده‌دار شود.

علاوه بر آن مستحضرید که نظرات آن شورا به محض وصول تکثیر و بین نمایندگان توزیع می‌گردد.

ب - اما در مورد نامه شماره (۲) و ماجرای تعرض مجلس به ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم که در نامه جنابعالی به عنوان طرح اصلاح ماده (۱۸۷) از آن یاد گردیده در حالی که طرح اولیهٔ مجلس حذف ماده، فرق و برگرداندن امور کارشناسی به وضع قبلی به‌خاطر پرهیز از وابستگی آن و با تشخیص ضرورت استقلال امور کارشناسی درجهت احقاق حقوق مردم بوده و در حالی که مجلس بر این عقیده بود که کارشناس نه عامل اصحاب دعوی و نه امر بر قاضی باشد در کمال ناباوری در این مرحله هم با یکی از جدیدترین شیوه‌های اعلام خلاف از سوی آن شورا مواجه شدیم. ابتدا حذف را مستلزم تعطیل کارشناسی تشخیص و بعد آن را مخل به اشتغال دانسته و با ایراد بر این خارج لازم فرضی و لابد به انضمام فرض دیگر مبنی بر عهده‌داری شورا برای حل مشکل اشتغال حذف ماده (۱۸۷) و برگشت به وضع قبلی و استقلال امور کارشناسی خلاف شرع و قانون اساسی اعلام شد.

با انعکاس نظر شورای محترم، مجلس با پرهیز از هر سوءظن و در جهت تأمین نظر

شماره ۱۸۷۰۳
تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲
پیوست .....

بسمه تعالی

شورای محترم، اقدام و به جای حذف ماده، در مقام اصلاح ادامه کار کارشناسی را با حفظ استقلال آن تصریح نمود ولی همانطورکه در مرقومه جنابعالی آمده، کار ایراد و اصلاحها با رد و بدل‌شدن الفاظ و عبارات آنقدر تکرار شد که تصویری از یک جنگ و گریز در موضوع را به‌نمایش گذاشت و در این میان اظهارات بعضی مقامات بلندپایه قضائی در برخورد با نمایندگان مردم و استظهار به عنایات آن شورا مزید بر علت در ذهن جمعی از نمایندگان و حقوقدانان و آحاد مردم به‌عنوان شرح و تفسیر ایراد اصلی مصوبه جای خود را باز نمود. و ان‌شاءا.. ساحت مقدس اعلام دین و ارکان نظام اسلامی از این امور مبری می‌باشد و مجلس شورای اسلامی با همین حسن‌ظن و سعی در اقناع خود برای طبیعی جلوه‌دادن سیر جریان درخصوص مورد هر بار برای تأمین نظر شورای محترم اقدام نموده است که جا داشت جنابعالی به‌عنوان کارنامه‌ای مثبت و همکاری صادقانه‌ای از آن یاد می‌فرمودید. چه این اقدام مجلس در راستای اهتمام به شأن و جایگاه رفیع شورای نگهبان و تلاش برای تأمین نظر آن بوده و صد البته که ما اعتقاد به محدودشدن مجلس شورای اسلامی از ناحیه ماده (۱۸۷) آیین‌نامه داخلی در راستای تمکین در برابر ایرادهای شورای نگهبان و اقدام برای اصلاح آن نداریم چه این ماده در مقام بیان این مسأله است که مجلس نمی‌تواند بدون بحث و بررسی پیرامون ایرادهای شورای نگهبان و تلاش برای تأمین نظر آن شورا به محض وصول ایراد و با اعلام اصرار آن را به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع نماید و به عبارت دیگر در مقام بیان کف را معین نموده و بهیچ وجه متعرض سقف نمی‌باشد.

زیرا تصدیق می‌فرمائید که اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی هم برای ارسال مصوبات مجلس شورای اسلامی به مجمع، دو رکن اساسی را لحاظ نموده که از طرفی مجلس نتواند نظر شورای نگهبان را تأمین کند و از طرفی با درنظرگرفتن مصلحت نظام بر مصوبه خویش اصرار و پافشاری نماید و البته ضمن تصدیق آنچه جنابعالی به عنوان فهم ما از آن یادکرده‌اید و عدم امکان مکاتبات نامحدود بین مجلس و شورای نگهبان درباره مصوبات، مایلم محدوده و سقف آن فهم را اگر قابل تحدید و اندازه‌گیری است بیان

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
دفتر رئیس

شماره ۱۸۷۰۳/د/۱
تاریخ ۱۳۸۱/۹/۱۲
پیوست

بسمه تعالی

فرمائید تا اگر نظر تفسیری شورای نگهبان باشد دست مایه مجلس برای اقدام و عمل باشد.

هرچند فهم ما این است که مجلس تا آنجا که ممکن است و می‌تواند باید برای تأمین نظر شورای نگهبان تلاش نماید و در خروج از قاعده بر قدرمسلم اکتفا کند.

در اینجا و درخصوص مورد و اشباه آن طرح این سؤال را ضروری می‌دانم که وقتی مجلس با الفاظ و عبارات جدید و تغییر در مصوبه و در مقام تأمین نظر شورای نگهبان مصوبه‌ای را اصلاح می‌نماید، قبل از طرح مجدد ان در شورا و بدون اینکه از آخرین اظهارنظر شورا آگاه شود، چگونه با اعتماد بر مصلحت نظام اصرار خود بر مصوبه را طرح و تصویب نماید و آن را به مجمع ارسال دارد در حالی که توجه به این سؤال بالمآل تعدد مکاتبات و اقدام جهت تأمین نظر شورا بیش از یکبار را توجیه و تجویز می‌نماید.

جناب آقای جنتی، با اینکه نوشتار به درازا کشیده ولی نمی‌توانم چشم و فهم خود را بر روی تعبیر (فقیراً سؤال برانگیز و غیرقابل توجیه) که از ناحیه فقیه عضو و دبیر شورای نگهبان نسبت به اقدامات قانونی ترام با حسن نیت مجلس اظهار شده است بسته و تدارک و جبران آن را از جنابعالی نخواهم. که خوب می‌دانید احتمال تبانی و یا تأثیرپذیری در نهادی پاسخگو و در جمعی دویست و نوردنفره که از فیلترهای مختلف عبور نموده و با رأی و نظر مستقیم مردم انتخاب شده و جلسات آن در مرأ و منظر تشکیل می‌شود و مذاکرات آن علنی و مصوبات آن برای تطبیق با شرع و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال می‌شود راه پیدا نمی‌کند.

با تشکر و امید قبولی طاعات و مزید توفیقات.

مهدی کروبی
رئیس مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاون حقوقی و امور مجلس

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....

بسمه تعالی

۵۸۲۱/۱۰۴۰۴

حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام،

عطف به نامه شماره ۵۶۸۴۹ مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۳ راجع به استرداد لایحه کانون کارشناسان رسمی ایران به استحضار می‌رساند:

کلیات لایحه فوق‌الذکر در جلسه مورخ ۲۵/شهریور/۷۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. ریاست محترم قوه قضائیه طی نامهٔ شماره ۱۲۶۵۸ مورخ ۷۹/۸/۱۷ جهت اصلاح و تکمیل لایحه، خواستار استرداد لایحه از مجلس شدند. لیکن وزیر محترم دادگستری طی نامهٔ شماره ۱۵/۲۷۰۳ مورخ ۷۹/۱۰/۲۸ اعلام نمودند: حسب نظر ریاست محترم قوه قضائیه، استرداد لایحه، منتفی اعلام می‌گردد.

مجدداً ریاست محترم قوه قضائیه طی نامه شماره ۱/۷۹/۲۱۲۲۵ مورخ ۷۹/۱۲/۹ به لحاظ مغایرت مفاد لایحه، با ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم، خواستار استرداد لایحه شده‌اند که مراتب جهت طرح در هیات وزیران طی نامه شماره ۵۸۹۰۹ مورخ ۷۹/۱۲/۲۳ خدمت جناب آقای دکتر حبیبی معاون اول محترم رئیس‌جمهور منعکس شده است.اک

محمدعلی صدوقی

معاون حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور

۵۹۷۷۴
۷۹/۱۲/۲۸

رونوشت:

- دفتر معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور، ۱۲/۲۸.
- اداره کل امور مجلس.

۵۷۷۴۳

تصویر برداری

اصل ارسال شد

بسمه تعالی

وزیر

جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۱۱۱/۰۲/۳۲۱۸

تاریخ: ۱۳۸۷/۱۱/۳

پیوست: .....

برادر گرامی جناب آقای دکتر داودی

معاون محترم اول ریاست جمهوری

با سلام

احتراماً، همانگونه که استحضار دارید، قانون برنامه سوم در ماده ۱۸۷، به قوه قضاییه اجازه داد که به واجدین شرایط پروانه مشاوره حقوقی و کارشناسی اعطا کند. این مصوبه که با هدف توسعه خدمات حقوقی و کارشناسی صورت گرفت از بدو تصویب با اعتراض شدید کانون وکلای دادگستری مواجه شد وابعاد بین المللی نیز پیدا کرد عمده استدلال وکلای دادگستری تاکید بر استقلال کانون وکلا از محاکم دادگستری بود وگفته می شد با وابستگی این نهاد به قوه قضاییه در عمل استقلال آنان در دفاع از موکلان و اظهار نظر بیطرفانه حقوقی وکارشناسی از بین می رود و در نهایت عدالت قضایی آسیب پذیر می شود. این موضوع چندین بار ازسوی مجلس ششم مورد توجه واقع شد وقانون مزبور نسخ گردید لکن در آن زمان شورای نگهبان به دلیل کاهش فرصت های شغلی و تاکیدی که در این خصوص در سیاست های کلی نظام وجود داشت، این نسخ راهنمایی قانون اساسی شناخت. بعد از انقضاء برنامه، مشکل این نسخ راهنمایی قانون اساسی شناخت. بعد از انقضاء برنامه، مشکل این تردد که شامل تعداد وسیعی از کارشناسان و مشاورین حقوقی است ابعاد جدیدی پیدا کرد. از یک سو این گروه صنفی به موجب قانون برخوردار از حقوق مکتسبه شده بودند، و از سوی دیگر مجوزی برای ادامه، جذب یا سازمانی جهت پیگیری امور آنان وجود نداشت.

در جلسه ای که اینجانب و مسؤول مشاوران و کارشناسان قوه قضاییه در خدمت ریاست محترم قوه قضاییه بودیم، ایشان بر ساماندهی این امر زیر نظر وزارت دادگستری تاکید فرمودند لذا با عنایت به نظر و سیاست ریاست محترم قوه قضاییه که مبتنی بر احیای ظرفیت های وزارت دادگستری است، لایحه پیوست تهیه شد تا هم موضوع کارشناسان و مشاوران حل شود و هم با یکپارچگی هر دو بخش و حفظ قانون استقلال کانون وکلا، به دغدغه های مشاوران و وکلا و کارشناسان بر اساس قانون پایان داده شود.

غلامحسین الهام

ورود به دفتر معاون اول رئیس جمهور

تاریخ ۸۷/۱۱/۴

دبیرخانه مرکزی ریاست جمهوری (معاون اول)

شماره: ۲۰۱۷۰۴

تاریخ: ۱۳۸۷/۱۱/۳

دفتر هیأت دولت

شماره ۴۱۸۳۹

تاریخ ۶ بهمن ۱۳۸۷

آدرس جدید: بالاتر از میدان ولی عصر، نرسیده به چهار راه زرتشت، جنب سینما آزادی، وزارت دادگستری

[redacted]

۲۷۲۴

بسمه تعالی
وزیر

شماره : ۱۱۱/۲۴۲۱۱۸
تاریخ : ۸۷/۱۱/۳
پیوست : .....

دادگستری جمهوری اسلامی ایران

لایحه تعیین تکلیف دارندگان پروانه حقوقی و کارشناسی موضوع ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷:

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون اداره و انجام امور مربوط به مشمولین مقررات ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با رعایت مقررات این قانون به کانون های وکلای دادگستری و یا کارشناسان رسمی دادگستری به تبع محل اشتغال فعلی آنها واگذار می گردد.

ماده ۲- کانون های وکلای دادگستری مکلفند:

۱- کلیه اشخاصی که در اجرای ماده ۱۸۷، قانون مذکور موفق به دریافت مجوز گردیده اند در صورتیکه اشتغال به وکالت آنها از تاریخ اخذ مجوز بیش از پنج سال گذشته باشد پروانه وکالت پایه یک در غیر این صورت پروانه وکالت پایه دو اعطاء نمایند.

۲- دارندگان پروانه وکالت پایه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترفیع می یابند:

۱-۲- اشتغال مستمر به وکالت از تاریخ اخذ مجوز حداقل به مدت چهار سال.

۲-۲- نداشتن سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا.

۳-۲- قبولی در اختبار مربوط ترفیع.

ماده ۳- کلیه متقاضیانی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده (۱۸۷) مجوز کار آموزی دریافت نموده و مشغول کار آموزی می باشند وظایف محوله کارآموزی را زیر نظر کانون وکلای دادگستری و بر اساس ضوابط و مقررات قانون وکالت و لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری و قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت مصوب ۱۳۷۶ ادامه می دهند و پس از پایان دوره کار آموزی و قبولی در اختبار به دریافت پروانه پایه یک وکالت دادگستری مطابق قانون فوق نائل می شوند. مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاورلن حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون وکلا منظور می شود.

ماده ۴- وکلا و کارآموزان مشمول این قانون پس از انتقال به کانون های وکلای دادگستری با پرداخت حق بیمه متعلقه تحت پوشش صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ و اصلاحات بعدی آن قرار می گیرند.

ماده ۵- وکلای پایه دو و کارآموزان وکالت دادگستری از پذیرش وکالت دعاوی در دیوان عالی کشور و شعب تشخیص دیوان عدالت اداری و دادگاه های کیفری استان (جنائی) و دعاوی مالی با خواسته بیش از سیصد میلیون (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال ممنوع می باشند.

تبصره- پذیرش وکالت خارج از صلاحیت های مقرر موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هر بار دو برابر دفعه قبل خواهد شد.

آدرس جدید: بالاتر از میدان ولی عصر، رسیده به چهار راه زرتشت، جنب سینما آفریقا، وزارت دادگستری

بسمه تعالی
وزیر

دادگستری جمهوری اسلامی ایران

شماره : ۱۱۱/۲۳۲۱۱۸
تاریخ : ۸۷/۱۱/۳۰
ضمیمه : .....

ماده ۶- متن زیر بعنوان تبصره ۱ به ماده ۱ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب سال ۱۳۷۶ الحاق و تبصره فعلی به عنوان تبصره ۲ به شرح زیر اصلاح می گردد:

تبصره ۱- برگزاری امتحانات ورود به دوره کار آموزی وکالت، آموزش و تأیید صلاحیت علمی و اخلاقی دریافت پروانه وکالت دادگستری بر عهده « کمیسیون جذب و اختیار و تأیید صلاحیت وکلا » خواهد بود. این هیأت در محل هر یک از کانونهای وکلای دادگستری با مسئولیت رئیس هیئت مدیره کانون مربوط و ترکیب زیر تشکیل می گردد:

یک نفر از قضات دادگاه تجدید نظر استان محل استقرار کانون مربوط با معرفی رئیس قوه قضاییه.

دو نفر حقوقدان به انتخاب وزیر دادگستری

رئیس هیأت مدیره کانون و یک نفر از اعضاء هیأت مدیره کانون به انتخاب هیئت مدیره

تبصره ۲- تعیین تعداد کارآموزان وکالت بعهده کمیسیونی مرکب از نماینده وزیر دادگستری، رئیس کل دادگستری استان و رئیس کانون وکلاء استان مربوط می باشد که حداقل یک بار در سال تشکیل و اتخاذ تصمیم می نماید.

ماده ۷- کانون های کارشناسان رسمی دادگستری مکلفند با هماهنگی شورای عالی کارشناسان به شرح زیر اقدام نمایند:

الف- به کلیه اشخاصی که در اجرای ماده (۱۸۷) موفق دریافت مجوز گردیده اند پروانه کارشناسی درجه دو در یکی از رشته ها اعطاء نمایند.

ب- دارندگان پروانه کارشناسی درجه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترفیع خواهند یافت:

۱- از تاریخ تصویب این قانون به مدت سه سال در امر کارشناسی فعالیت داشته و حداقل نسبت به پنجاه مورد پرونده ارجاعی اظهار نظر نموده باشند.

۲- سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته باشند.

۳- در اختبار مربوط به ترفیع درجه قبول شده باشند.

ماده ۸- کلیه متقاضیانی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده (۱۸۷) مجوز کارآموزی دریافت نموده اند و مشغول کارآموزی می باشند وظایف محوله را زیر نظر کانون های کارشناسی رسمی دادگستری و بر اساس ضوابط و مقررات قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ ادامه خواهند داد و پس از طی دوره کارآموزی و قبولی در اختبار به دریافت پروانه کارشناسی رسمی دادگستری درجه دو نائل خواهند آمد. مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون کارشناسان دادگستری منظور خواهد شد.

ماده ۹- کارآموزان کارشناسی از انجام هر نوع کارشناسی به طور مستقل در طی دوره کارآموزی ممنوع می باشند و کارشناسان درجه دو صلاحیت اظهار نظر در پرونده های مطروحه در دادگاههای تجدید نظر و شعب دیوان عالی کشور و هیأتهای تشخیص و دادگاههای کیفری استان را ندارند.

آدرس جدید: بالاتر از میدان ولی عصر، نرسیده به چهارراه زرتشت، جنب سینما آفریقا، وزارت دادگستری

بسمه تعالی

وزیر

دادگستری جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۱۱۱/۲۳۲۱۸

تاریخ: ۸۷/۱۱/۳

ضمیمه: .....

ماده ۱۰- پذیرش کارشناسی خارج از صلاحیت های مقرر در بند فوق موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به مدت شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هر بار دو برابر دفعه قبلی خواهد شد.

ماده ۱۱- قوه قضاییه مکلف است از تاریخ تصویب این قانون حداکثر ظرف سه ماه کلیه مدارک و سوابق دارندگان مجوز مشاوره حقوقی، کارشناسی کارآموزان و پذیرفته شدگان را حسب مورد به کانون وکلا یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری ارسال نماید و کانون های مزبور مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ وصول مدارک و سوابق حسب مورد نسبت به صدور پروانه وکالت یا کارشناسی یا کارآموزی اقدام نمایند.

تبصره- افراد موضوع این قانون قبل از تبدیل وضعیت کماکان به وظایف محوله خود ادامه خواهند داد.

ماده ۱۲- مسئولیت اجرای این قانون و تصویب آئین نامه های مورد نیاز به وزیر دادگستری محول می گردد. وظایف و اختیارات وی بموجب لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری به قوت خود باقی است.

آدرس جدید: بالاتر از میدان ولی عصر، نرسیده به چهار راه زرتشت، جنب سینما آفریقا، وزارت دادگستری

[redacted]

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
قوه قضائیه

تاریخ: ۹۷/۹/۱۸
شماره: ۷/۹۷/۱۰۳۸
پیوست:
شماره پرونده: ۱۰۳۸-۱۰۰-۹۷ع

جناب آقای مجتبی بهرامعلی

رئیس محترم هیئت مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان تهران

با سلام و دعای خیر؛

بازگشت به استعلام شماره ۲۶۱۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۰ به شماره ثبت وارده ۱۰۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۶ نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

با توجه به ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مواد متعددی از آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۸۱/۶/۱۳ رئیس قوه قضائیه با اصلاحات بعدی، از جمله مواد ۱۶ و ۱۹ آن، کارشناسان موضوع این آیین نامه نیز کارشناس رسمی می باشند و با عنایت به اطلاق ماده ۳۸ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸، صدور پروانه کارشناسی رسمی در رشته ای دیگر برای کسانی که دارای پروانه کارشناسی رسمی از مرکز امور مشاوران و کارشناسان قوه قضائیه می‌باشند، مجاز نمی باشد./ح

دکتر محمد علی شاه حیدری پور
مدیر کل حقوقی قوه قضاییه

کتاب های ذیل که حاوی مقررات قانون نامه های اجرایی و آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور نیز می باشد، توسط معاونت حقوقی کشور منتشر شده و از طریق ناشر قابل تهیه است:

۱-«قانون حمایت خانواده مصوب (۱۳۹۱/۱۲/۱) و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه»

۲-«قانون شوراهای حل اختلاف مصوب (۱۳۹۴/۹/۱۶) و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه»

۳-«قوانین اجرای احکام مدنی (۱۳۵۶) و نحوه اجرای محکومیتهای مالی (۱۳۹۲) و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه»

۴-«قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب (۱۳۹۲/۱۰/۳) با اصلاحات بعدی و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه»

کانون کارشناسان رسمی دادگستری
استان تهران
دبیرخانه
ثبت ردیف: ۱۵۹۴۷
تاریخ: ۹۷/۹/۲۱
ثبت کاغذ پیوستی کردید

تهران- میدان پاستور- روبروی مسجد ارک- ساختمان قوه قضائیه- طبقه ششم اداره کل حقوقی قوه قضائیه کد پستی ۱۱۳۵۴۳۳۱۱۱

بسمه تعالی

شماره ۲۹۰۷/۹۴/ر ک
تاریخ ۹۴/۱۱/۵
پیوست دارد

کانون کارشناسان رسمی دادگستری
استان کرمانشاه

جناب آقای دکتر مرتضی محمدخان
ریاست محترم شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری
با سلام و احترام؛

ضمن تبریک هفته وحدت و با تشکر از رهنمودها و روشن گریهای حضرتعالی به پیوست تصویر نامه شماره ۹۴/۵۲/ش مورخ ۹۴/۸/۲۳ رئیس شورای عالی هیئت مدیره های کارشناسان امور مشاوران قوه قضائیه درباره تغییر عنوان این مراکز به" **مرکز کارشناسان رسمی دادگستری** "برای استحضار و بهره برداری لازم ارسال می گردد. نظر به اینکه حسب بررسی صورت گرفته از طریق سایت اینترنتی مرکز امور مشاوران و کارشناسان قوه قضائیه مستندی درخصوص این تغییر عنوان یافت نگردید، خواهشمند است دستورعالی را بمنظور بررسی موضوع صادر و ابلاغ فرمائید.

با تقدیم احترام
مرجان باختر
رئیس هیئت مدیره

با کلیه موارد
۹۴/۱۱/۵

رونوشت:
ریاست محترم کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان تهران

در ردیف ۱۲۴۹۳ مورخه ۱۳۹۴/۱۱/۱۸
ثبت کامپیوتر دبیرخانه گردید

کرمانشاه، چهارراه بسیج، خیابان بنت الهدی، جنب ناحیه انتظامی، کوچه چهارم، پلاک ۲۵ ـ صندوق پستی ۱۲۸۶ ـ ۶۷۱۵۵
تلفن: ۸۲۵۳۶۷۹ ـ ۸۲۱۰۷۵۸ ـ ۸۲۳۱۵۲۶ ـ ۸۲۵۴۴۲۹ دورنگار: ۸۲۳۸۱۰۷ شماره پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۵۰۰۲۲۳۶
Kanonksh1@mokatcbch.com Email : kanoonksh@yahoo.com

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، طرح ذیل که به امضاء ..... نفر از نمایندگان رسیده است جهت طی مراحل تصویب تقدیم می گردد.

مقدمه (دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد):

الف) اهمیت و ضرورت دسترسی آسان مردم به وکیل در دعاوی اعم از حقوقی و جزائی و وجود تشکیلات منسجم و کارآمد و پاسخگو، احیای حقوق عامه و تأمین مطالبات مردم و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در جهت رضایتمندی آحاد جامعه بر اساس حقوق پیش بینی شده.

ب) تجویز بندهای ۱۳ و ۱۲ سیاست های کلی قضایی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام دائر بر تعیین ضوابط اسلامی مناسب برای امور قضایی از قبیل کارشناسی وکالت و گسترش نظام معاضدت و مشاوره قضایی با هدف اجرای اصل ۳۵ قانون اساسی و به منظور حمایت های لازم حقوقی و تسهیل در دستیابی مردم به خدمات حقوقی و کارشناسی و حفظ حقوق عامه، ساماندهی امور مربوط به کانون های وکلاء و کارشناسان رسمی دادگستری و مشاوران حقوقی و وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه (ماده ۱۸۷) را ضروری نموده است.

بنابراین طرح ذیل با قید ۲ فوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود.

عنوان طرح: طرح ادغام کانون های وکلاء و کارشناسان رسمی دادگستری با مشاوران حقوقی و وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه (ماده ۱۸۷) و ایجاد مرکز ساماندهی امور وکلاء، مشاورین حقوقی و کارشناسان حقوقی، کارشناسان رسمی دادگستری

موضوع طرح:

* ماده واحده: از تاریخ تصویب این قانون کانون های وکلاء و کارشناسان رسمی دادگستری با مرکز مشاوران حقوقی و وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه ماده ۱۸۷ ادغام گردیده و تشکیلات جدید به نام مرکز ساماندهی امور وکلاء، مشاورین حقوقی و کارشناسان رسمی تحت نظارت عالیه رئیس قوه قضائیه تشکیل می شود.

* تبصره: آئین نامه اجرایی این ماده و ضوابط مربوط به تشکیلات و امور تعیین تعداد وکلاء کارشناسان مورد نیاز هر حوزه قضایی برگزاری آزمون، تأیید صلاحیت علمی و اخلاقی، آموزش کارآموزی اعطاء پروانه، تعیین و تغییر محل خدمت، تعیین درجه و حدود صلاحیت و معاضدت، تعیین و اجرای مجازات های انتظامی و سلب صلاحیت وکلاء و کارشناسان و اخذ هزینه های مربوط به پذیرش آموزش و اعطاء پروانه وکالت و کارشناسی و چگونگی نظارت بر کلیه امور وکلاء و کارشناسان ظرف مدت ۲ ماه توسط وزیر دادگستری و اخذ نظر مرکز فوق الذکر و بر اساس قوانین موجود تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

باسمه‌تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، طرح ذیل که به امضاء ۵۰ نفر از نمایندگان رسیده، است جهت طی مراحل تصویب تقدیم می‌گردد.

مقدمه(دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد):

باتوجه به اتمام مهلت قانونی اجرای ماده (۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و عدم تصویب مجدد آن در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و بلاتکلیفی موجود دهها هزار نفر از دانش‌آموختگان رشته حقوق و همچنین وجود مراکز مرازی در صدور پروانه وکالت و کارشناسی، ساماندهی به وضعیت دارندگان پروانه فعالیت در امور مزبور را ضروری نموده‌است. بنابراین طرح فوق با قید یکفوریت تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

عنوان طرح:

طرح تعیین تکلیف دارندگان پروانه تأسیس مؤسسات حقوقی، وکالت و یا کارشناس رسمی موضوع ماده(۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷

ماده واحده – از تاریخ تصویب این قانون اداره و انجام امور مربوط به مشمولین مقررات ماده(۱۸۷) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با رعایت ضوابط مقرر ذیل به تناسب به کانون وکلای دادگستری مرکز یا سایر کانون‌های وکلای دادگستری استانها و یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری به تبع محل اشتغال واگذار می‌گردد:

۱- کانون‌های وکلای دادگستری مکلفند:

الف – به کلیه اشخاصی که در اجرای ماده(۱۸۷) موفق به دریافت مجوز کرده‌اند پروانه وکالت پایه دو دادگستری اعطاء نمایند.

ب – دارندگان پروانه وکالت پایه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترفیع می‌یابند.

(۱) اشتغال به وکالت از تاریخ تصویب این قانون به مدت سه سال

(۲) نداشتن سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا

(۲) سابقه محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته باشند.

(۳) در اختیار مربوط به ترفیع درجه قبول شده باشند.

ج – کلیه متقاضیانی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده(۱۸۷) مجوز کارآموزی دریافت نموده‌اند و مشغول کارآموزی می‌باشند وظایف محوله را زیر نظر کانونهای کارشناسی رسمی دادگستری و براساس ضوابط و مقررات قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ ادامه خواهند داد و پس از طی دوره کارآموزی و قبولی در اختیار به دریافت پروانه کارشناسی رسمی دادگستری درجه دو نائل خواهند آمد. مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون کارشناسان دادگستری منظور خواهد شد.

د- کارآموزان کارشناسی از انجام هر نوع کارشناسی به طور مستقل در طی دوره کارآموزی ممنوع می‌باشند و کارشناسان درجه دو صلاحیت اظهارنظر در پرونده‌های مطروحه در دادگاههای تجدیدنظر و شعب دیوان عالی کشور و هیأتهای تشخیص و دادگاههای کیفری استان را ندارند.

هـ – پذیرش کارشناسی خارج از صلاحیتهای مقرر در بند فوق موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به مدت شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هر بار در برابر دفعه قبل خواهد شد.

۳- قوه قضائیه مکلف است از تاریخ تصویب این قانون حداکثر ظرف دو ماه کلیه مدارک و سوابق دارندگان مجوز مشاوره حقوقی، کارشناسی کارآموزان و پذیرفته‌شدگان را حسب مورد به کانون وکلا یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری ارسال نماید و کانونهای مزبور مکلفند ظرف مدت شش ماه از تاریخ وصول مدارک و سوابق حسب مورد نسبت به صدور پروانه وکالت یا کارشناسی یا کارآموزی اقدام نمایند.

تبصره – افراد موضوع این قانون قبل از تبدیل وضعیت کماکان به وظایف محوله خود ادامه خواهند داد.

٤ – از تاریخ تصویب این قانون پذیرش و یا صدور هرگونه مجوز مؤسسه مشاوره حقوقی وکالت، یا کارشناسی جز از طریق کانونهای وکلا و یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری ممنوع است.

(۳) قبولی در اختبار مربوط به ترفیع

ج – کلیه متقاضیانی که تا تاریخ تصویب این قانون در اجرای مقررات ماده(۱۸۷) مجوز کارآموزی دریافت نموده و مشغول کارآموزی می‌باشند وظایف محوله کارآموزی را زیر نظر کانون وکلای دادگستری و براساس ضوابط و مقررات قانون وکالت و لایحه استقلال و قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت مصوب ۱۳۷۶ ادامه می‌دهند و پس از پایان دوره هجده ماهه کارآموزی و قبولی در اختبار به دریافت پروانه پایه دو وکالت دادگستری نائل می‌شوند مدت کارآموزی انجام شده در مرکز مشاوران حقوقی به عنوان سابقه کارآموزی در کانون وکلا منظور می‌شود.

د- وکلا و کارآموزان مشمول این قانون پس از انتقال به کانون‌های وکلای دادگستری به طور کامل تحت پوشش قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ و اصلاحات بعدی آن قرار می‌گیرند.

هـ- وکلای پایه دو دادگستری از پذیرش وکالت دعاوی در دیوان‌عالی کشور و شعب تشخیص آن و دادگاههای کیفری استان و دعاوی مالی با خواسته بیش از [illegible] (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال ممنوع هستند.

کارآموزان وکالت دادگستری از (پذیرش وکالت دعاوی دیوان عالی کشور و شعب تشخیص آن و دادگاههای تجدیدنظر و کیفری استان) و همچنین دعاوی مالی با خواسته بیش از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال ممنوع می‌باشند.

و – پذیرش وکالت خارج از صلاحیت‌های مقرر در بند فوق موجب محکومیت انتظامی برای بار اول به شش ماه تعلیق و دفعات دوم به بعد هرمار دوبرابر دفعه قبل خواهد شد.

۲- کانونهای کارشناسان رسمی دادگستری مکلفند با هماهنگی شورای عالی کارشناسان به شرح زیر اقدام نمایند:

الف –به کلیه اشخاصی که در اجرای ماده(۱۸۷)موفق به دریافت مجوز گردیده‌اند پروانه کارشناسی درجه دو در یکی از رشته‌ها اعطاء نمایند. [illegible]

ب- دارندگان پروانه کارشناسی درجه دو با رعایت شرایط زیر به پایه یک ترفیع خواهند یافت.

(۱) از تاریخ تصویب این قانون به مدت سه سال در امر کارشناسی فعالیت داشته و حداقل نسبت به پنجاه مورد پرونده ارجاعی اظهار نظر نموده باشند.